Ушбу сонда:
2 ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ
3 ОРОЛБЎЙИ АҲОЛИСИ ҳукуматимизнинг мададини ҳис қилиб яшамоқда
4 *Фахр* ТЕРМА ЖАМОА АЪЗОСИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ
OZBEKISTON KASABA UYSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 5 ноябр, жума № 176 (1809)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

26 декабр: сайловни очиқлик, ошкоралик, демократик руҳда, сайловчиларнинг фаол иштирокида ўтказайлик

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОЙИШИ

2005-2007 йилларда фермер хўжаликларини жадал ривожлантиришга қаратилган таклифлар тайёрлаш бўйича махсус комиссия тузиш тўғрисида

Қишлоқ хўжалигида ислоҳотлар амалга оширилишини, зарар кўриб ишлайдиган, паст рентабелли ва истиқболсиз ширкатларни фермер хўжаликларига айлантириш Дастурининг бажарилишини чуқур таҳлил қилиш, шунингдек қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва 2005-2007 йилларда фермер хўжаликларини жадал ривожлантириш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш мақсадида:

1. 2005-2007 йилларда фермер хўжаликларини жадал ривожлантиришга қаратилган таклифлар тайёрлаш бўйича махсус комиссия тузилсин.

2. Махсус комиссия минтақавий ишчи гуруҳларни тузсин ҳамда жойларга бориб бир ой муддатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Фермер хўжаликларини ривожлантириш Концепцияси тўғрисида» 2003 йил 27 октябрдаги ПФ-3342-сон Фармонига мувофиқ фермер хўжаликларини ривожлантириш жараёнларини чуқур таҳлил қилсин. Бунда қуйидаги масалаларга алоҳида эътибор қаратилсин:

зарар кўриб ишлайдиган, паст рентабелли ва истиқболсиз ширкатларни қайта ташкил этиш натижасида тузилган фермер хўжаликларини ташкил қилиш тизимида ва уларнинг қишлоқ хўжалик фаолияти натижаларида, хўжалик юритиш механизми ҳамда уларнинг молиявий аҳволида қандай ижобий ўзгаришлар содир бўлганлигини ўрганиш;

қишлоқда фермерликни жадал ривожлантиришга йўл бермаётган, тўсқинлик қилаётган омилларни танқидий ўрганиб чиқиб, уларга принципиал баҳо бериш;

фермер хўжаликларини ташкил қилиш ва фаолият кўрсатишининг амалдаги қонунчилик ҳамда меъёрий-ҳуқуқий базасини, унинг фермер хўжаликларини ривожлантириш Концепциясида белгиланган замонавий талаблар, тамойил ҳамда вазифаларга мувофиқлигини батафсил ўрганиш;

ширкатларни фермер хўжаликларига айлантириш бўйича тайёргарлик ишларини ташкил этишнинг амалдаги тизимига, танлов ҳамда фермерларга ер майдонлари ажратиш ва тақдим этиш механизмига танқидий баҳо бериш. Аризани кўриб чиқиш, даъвогарлар ўртасида танлов ўтказишдан бошлаб то фермер хўжалигини юритиш учун ер майдони бериш тўғрисидаги қарорини тасдиқлашгача бўлган бутун бир тизим қандай ишлашини синчиклаб ўрганиб чиқиш;

қишлоқ хўжалик зоналари, тупроқ унумдорлиги, сув билан таъминланганлик, фермерларнинг тармоқ ихтисослашувини, шунингдек турли минтақаларда аҳоли зичлигини инобатга олган ҳолда фермер хўжалиги юритиш учун ажратиладиган ер майдонларининг энг кам миқдори қай даражада асосланганлигини таҳлил этиш;

фермерларни касбий тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўйича бизнес-мактаблар фаолияти қандай ташкил этилганлигига, фермерлар тайёрлаш Дастурини амалга ошириш, ўқув дастурлари савияси ва сифатига, малакали ўқитувчилар билан таъминланганлик даражасига баҳо бериш;

фермер хўжаликлари, тайёрлов корхоналари, шунингдек фермерларга моддий-техника ресурслари етказиб беришни таъминлайдиган ва хизматлар кўрсатиш ташкилотлари ўртасида шартномалар тузиш ва уларни бажариш механизмини танқидий таҳлил қилиш. Тузилаётган шартномаларнинг мазмуни аниқ-равшан бўлишига ва қабул қилинган мажбуриятларни бажармаганлик учун томонларнинг жавобгарлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилсин;

хўжалик судлари ва бошқа юридик хизматлар фермер хўжаликларининг ҳуқуқий ҳимоясини қанчалик таъминлаётганликларини аниқлаш. Фермерлар томонидан ҳамда уларга хизмат кўрсатадиган корхона ва ташкилотлар томонидан қабул қилинган шартнома мажбуриятларининг сўзсиз бажарилишини таъминлашда, ижарага берилган ерлардан мақсадли фойдаланиш талабларига фермерлар риоя этишида ҳуқуқий механизмнинг етуклигига баҳо бериш. Ер майдонларини ажратиш ва олиб қўйиш масалаларида ҳуқуқий тартибот ўрнатиш воситаси сифатида ҳуқуқий механизмдан қанчалик самарали фойдаланилмоқда;

фермер хўжаликларини молиялаштириш ва давлат эҳтиёжлари учун етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулоти учун улар билан ҳисоб-китоб қилиш механизмини батафсил ўрганиб чиқиш;

тугатилган ширкат хўжаликлари ҳудудида насос ҳамда бошқа мелиорация ва ирригация ускуналари самарадорлигини оширишни ҳисобга олган ҳолда, фермер хўжаликларига хизмат кўрсатадиган сув истеъмолчилари уюшмаларини ташкил қилиш ва уларнинг фаолият кўрсатиш тизимини таҳлил қилиш.

Таҳлил натижаларига кўра ҳар бир вилоят бўйича мазкур масалалар акс эттирилган ҳолда керакли жадваллар билан маълумотномалар тайёрлансин.

3. Махсус комиссия минтақавий ишчи гуруҳлари томонидан тайёрланган таҳлилий материаллар, 2003 йил якунлари ва 2004 йилда кутилаётган натижалар бўйича ширкат хўжаликларининг ишлаб чиқариш ҳамда молиявий фаолиятини танқидий таҳлил қилиш асосида 2004 йилнинг 15 декабрига қадар муддатда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш бўйича аниқ таклифлар ва 2005-2007 йилларда фермер хўжаликларини ривожлантириш Дастурини тайёрлаб, Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

4. Мазкур Фармойишнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев зиммасига юклатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2004 йил 4 ноябр

САЙЛОВ КАМПАНИЯСИ ЛУҒАТИ

САЙЛОВ КОМИССИЯСИ АЪЗОСИ ФАОЛИЯТИНИНГ КАФОЛАТЛАРИ – сайлов комиссияси аъзоси ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини тўсиқсиз амалга оширишини таъминлашга қаратилган ҳуқуқий воситалар мажмуи. Комиссиянинг аъзоси шахсан берган аризасига мувофиқ, шунингдек, ваколатларидан маҳрум этилган тақдирда ўз вазифасини бажаришдан озод қилиниши мумкин. Сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилинган сайлов комиссияси аъзосининг ўртача ойлик иш ҳақи сайловни ўтказиш учун ажратиладиган маблағлар ҳисобидан сақлаб қолинади.

САЙЛОВ ҲУҚУҚЛАРИНИНГ КАФОЛАТЛАРИ – фуқароларнинг сайлов ҳуқуқларини ҳуқуқий, ташкилий, ахборот ва бошқа жиҳатдан таъминлаш воситалари. Сайлов ҳуқуқларининг асосий кафолатлари қонунчиликда мустаҳкамлаб қўйилган.

Сайлов ҳуқуқларининг ҳуқуқий кафолатлари сирасига сайловларнинг мажбурийлиги ва даврийлиги принципларини рўёбга чиқаришни таъминловчи қонунда белгиланган юридик механизмларни; сайлов комиссияларининг сайлов ҳуқуқларини бузадиган қарорлари ва ҳатти-ҳаракатлари устидан юқори сайлов комиссиясига ёки судга шикоят қилиш ҳуқуқини; давлат ҳокимияти органлари ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари, уларнинг мансабдор шахслари ва бошқаларнинг ғайриқонуний ҳатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кабиларни киритиш мумкин. Сайлов ҳуқуқларининг ташкилий кафолатларига эса сайловчиларнинг олдинроқ овоз бериши, шунингдек, сайлов участкаси биносидан ташқарида овоз беришини ташкил этиш амалиёти яққол мисол бўла олади. Сайлов ҳуқуқининг ахборот жиҳатдан кафолатланиши деганда сайлов белгиланганi тўғрисидаги қарорни расмий эълон қилишнинг мажбурийлиги, сайловчиларни овоз бериш куни, вақти ва жойи ҳақидаги, сайлов комиссиясининг манзили ва телефон рақамларига доир маълумотлардан хабардор қилиш; сайловчиларни сайловчиларнинг рўйхатлари билан таништириш; сайлов комиссиялари томонидан рўйхатга олинган номзодлар ҳақида ахборот бериш; сайлов якунларини расмий эълон қилиш кабилар тушунилади.

ОВОЗ БЕРИШ БИНОСИДАН ТАШҚАРИДА ОВОЗ БЕРИЛИШИ – сайловчилар рўйхатига киритилган, аммо узрли (саломатлигининг яхши эмаслиги, ногиронлиги билан боғлиқ ва бошқа) сабабларга кўра овоз бериш биносига кела олмайдиган сайловчиларнинг овоз беришда иштирок этиш имкониятини таъминлашга қаратилган институт. Участка комиссияси биносидан ташқарида овоз бериш фақат овоз бериш кунида ва фақат фуқаронинг шундай имконият яратиб беришни сўраб тақдим этган ёзма аризаси ёки оғзаки (шу жумладан бошқа шахслар орқали етказилган) мурожаати асосида амалга оширилади. Сайловчи бундай ариза (мурожаат) билан участка комиссияси шакллантирилгандан кейин ҳар қандай пайтда мурожаат этиши мумкин. Участка сайлов комиссияси комиссия аъзоларига овоз беришни ана шу сайловчилар турган жойда ташкил этишни топширади.

Сайлов участкаси биносидан ташқарида овоз беришни участка аъзоларидан камида икки киши амалга оширади. Бинодан ташқарида овоз бериш жараёнида кузатувчилар ҳозир бўлиш ҳуқуқига эга. Бунда участка комиссияси, сиёсий партиялар ва сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг кузатувчилари овоз бериш жойида ҳозир бўлиши учун, уларга ва овоз беришни ташкил этгани борадиган участка комиссияси аъзоларига тенг имкониятлар яратиши зарур. Фуқароларнинг илтимосига биноан борадиган участка комиссияси аъзолари комиссияда олдиндан муҳрланган (сурғучланган) кўчма сайлов қутиси ва тегишли миқдорда белгиланган намунадаги сайлов бюллетенларини ўзлари билан бирга олишлари керак. Фуқароларнинг аризасига (мурожаатига) биноан борадиган участка сайлов комиссияси аъзолари сайлов бюллетенларини имзо қўйиб қабул қилиб оладилар.

САЙЛОВ ОКРУГИНИНГ ЧЕГАРАЛАРИ – сайловчилар муқим ёки кўпинча яшайдиган ва сайлаб қўйиладиган органга ўз вакилини сайлашда иштирок этадиган муайян ҳудуд доираси.

Сайлов округи чегаралари тегишли ҳудудда рўйхатга олинган сайловчилар сони ҳақидаги маълумотлар асосида белгиланади. Сайловчилар сони ҳақидаги маълумотлар давлат ҳокимиятининг ижро органлари ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек, ҳарбий қисмлар командирлари томонидан тақдим этилади. Марказий сайлов комиссияси сайлов округлари рўйхатини уларнинг чегаралари ва сайловчилар сонини кўрсатган ҳолда сайловга камида етмиш беш кун қолганида эълон қилади.

Тенг сайлов ҳуқуқи принципига амал қилинишини таъминлаш мақсадида сайлов округлари қарийб тенг миқдордаги сайловчилардан иборат таркибда тузилади. Сайловчиларнинг ўртача вакиллик нормасидан 10 фоиздан кўп бўлмаган даражада четлашишга йўл қўйилади.

НОМЗОДНИНГ ИШОНЧЛИ ВАКИЛИ – рўйхатга олинган номзод томонидан тайинланадиган, ўз фаолияти билан тегишли номзоднинг сайланишига кўмаклашадиган ва сайлов тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ махсус мақомга эга бўлган шахс. Ишончли вакилларни тайинлаш рўйхатга олинган номзодларнинг мажбурияти эмас, балки ҳуқуқидир. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига номзод беш нафарга қадар ишончли вакилга эга бўлиши мумкин.

Ишончли вакиллар номзод депутат этиб сайланиши учун ташвиқот юритадилар, давлат органлари ва жамоат бирлашмаларининг органлари, сайловчилар билан ўзаро муносабатларда, шунингдек, сайлов комиссияларида номзоднинг манфаатларини ҳимоя қиладилар.

Депутатликка номзод рўйхатга олинганидан кейин ўз ишончли вакилларини ўзи белгилайди ва бу ҳақда округ сайлов комиссиясига маълум қилади. Сайлов комиссияси ишончли вакилларни рўйхатга олади ва уларга гувоҳнома беради.

Депутатликка номзод округ сайлов комиссиясига маълум қилган ҳолда сайловга қадар ўз ишончли вакилини истаган вақтда ваколатидан маҳрум қилиши ва уни бошқаси билан алмаштириши мумкин. Ишончли вакил истаган вақтда ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилишга ҳақли.

Ишончли вакил сайлов комиссиясига аъзо бўлиши мумкин эмас.

САЙЛОВ ҲУЖЖАТЛАРИ – сайловчилар рўйхатлари, сайлов варақалари, сайлов бюллетенлари, сайлов комиссияларининг қарорлари (баённомалари) ва бошқалар. Сайлов ҳужжатларини қалбакилаштириш маъмурий ва жиноий жавобгарликка сабаб бўлади.

(Боши ўтган сонларда)

(Давоми 3-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

Инсонга наф келтириш – олий бахт шиори остида фаолият юритиб келаётган Ўзбекистон касаба уюшмалари навбатдаги қурултойга ҳар томонлама қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Жойларда бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида беш йил ичида амалга оширилган ишлар сарҳисоб қилиниб, асосий эътибор галдаги вазифалар, ечимини кутаётган муаммолар ҳамда камчиликларни бартараф этиш омилларига қаратилмоқда. Зеро, бозор шароитида меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоялаш, уларга қулай шарт-шароит яратиш, қолаверса, меҳнат муҳофазаси, соғломлаштириш, жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш борасидаги кенг кўламли ишлар ва қўлга киритилган натижалар ҳақида алоҳида тўхталиш жоиз.

Газетамизда бундан буён изчил бериб бориладиган «Ўзбекистон касаба уюшмалари қурултойдан қурултойгача» катта сарлавҳа остидаги чиқишларда худди ана шулар ҳақида атрофлича ҳикоя қилинади.

ҲАМИША МАДАДКОРМИЗ

Меҳнат аҳлининг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш мамлакатимизда амалга оширилаётган кучли ижтимоий сиёсатнинг асосий йўналишларидан биридир.

Бу борада энг оммавий жамоат ташкилоти - касаба уюшмаларнинг аҳамияти беқиёс. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЎзКУФКнинг III Қурултойи иштирокчиларига йўллаган табригида таъкидланганидек, меҳнат аҳлига моддий-маънавий кўмак бериш, уларнинг саломатлиги ва дам олиши билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш, меҳнат қонунлари ва жамоа шартномалари ижросини мунтазам назорат қилиш, жамоатчилик онгида ўзини-ўзи бошқариш кўникмаларини тарбиялаш, одамларнинг ташаббус ва изланишларини рағбатлантириш, айниқса муҳимдир.

Касаба уюшмаларнинг қурултойдан қурултойгача бўлган даврдаги иш фаолиятига назар ташлар эканмиз, улар сон ва сифат жиҳатдан мустаҳкамланиб, ҳозирги ҳаракатдаги 5064 та жамоа шартномалари, 27 та тармоқ битишувлари, келишувлар мазмун-моҳиятида кўрамиз.

Ана шу битишув, жамоа шартномалари орқали 590 минг нафар касабачиларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари қамраб олинган. Меҳнат муҳофазаси, ойлик маошларнинг узлуксиз тўланишига эришиш, илғорларни моддий рағбатлантириш, ишчилар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш, бир сўз билан айтганда, инсонга мададкор бўлиш жамоа шартномалари, тармоқ битишувларига асос қилиб олинган.

Аҳолини ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашнинг биз тилга олган ушбу муҳим бўғинлари Кенгашнинг Пленум ҳамда раёсат мажлисларида мунтазам муҳокамадан ўтказилиб, ижро интизоми изчил назорат қилиб борилмоқда.

Касаба уюшма фаоллари кечаги кунга нисбатан жанговар, принципиал, ташкилотчи, ташаббускор куч, меҳнаткашларнинг фаол кўмакдошига айланиб бораётганлиги қувонарлидир. «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси касаба уюшма қўмитасида меҳнат кишиларини ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашга бағишланган республика минтақавий семинар кенгаши ўтказилди. «Обод маҳалла йили», «Қарияларни қадрлаш йили», «Оналар ва болалар йили» муносабати билан Давлат дастурлари ижроси жамоа шартномаларидан ўрин олди.

Айниқса, «Обод маҳалла йили» Давлат дастурининг бажарилишида вилоят ҳокимлиги билан Кенгаш ўртасида имзоланган жамоа битишувининг аҳамияти катта. Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 7 февралдаги «Обод маҳалла йили» бўйича аҳолини ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашга қаратилган қарори ҳудудий битишувлар орқали ижро этилди.

Ҳудудий Келишувларга маҳаллаларда истиқомат қилаётган кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялаш, эҳтиёжманд хонадонларнинг фарзандларини бепул ўқув қуроллари, дарсликлар, кийим бошлар билан таъминлаш, ёшлар ўртасида спорт-соғломлаштириш ишларини кучайтириш, янги иш ўринлари яратиш юзасидан қўшимча бандлар киритилди. «Меҳрибонлик», «Мурувват» уйлари тарбияланувчиларига 40 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечаклар, ўқув жиҳозлари билан ёрдам кўрсатилди. Туманлардаги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш ҳисобига янги иш ўринлари барпо этилди.

(Давоми 2-бетда)

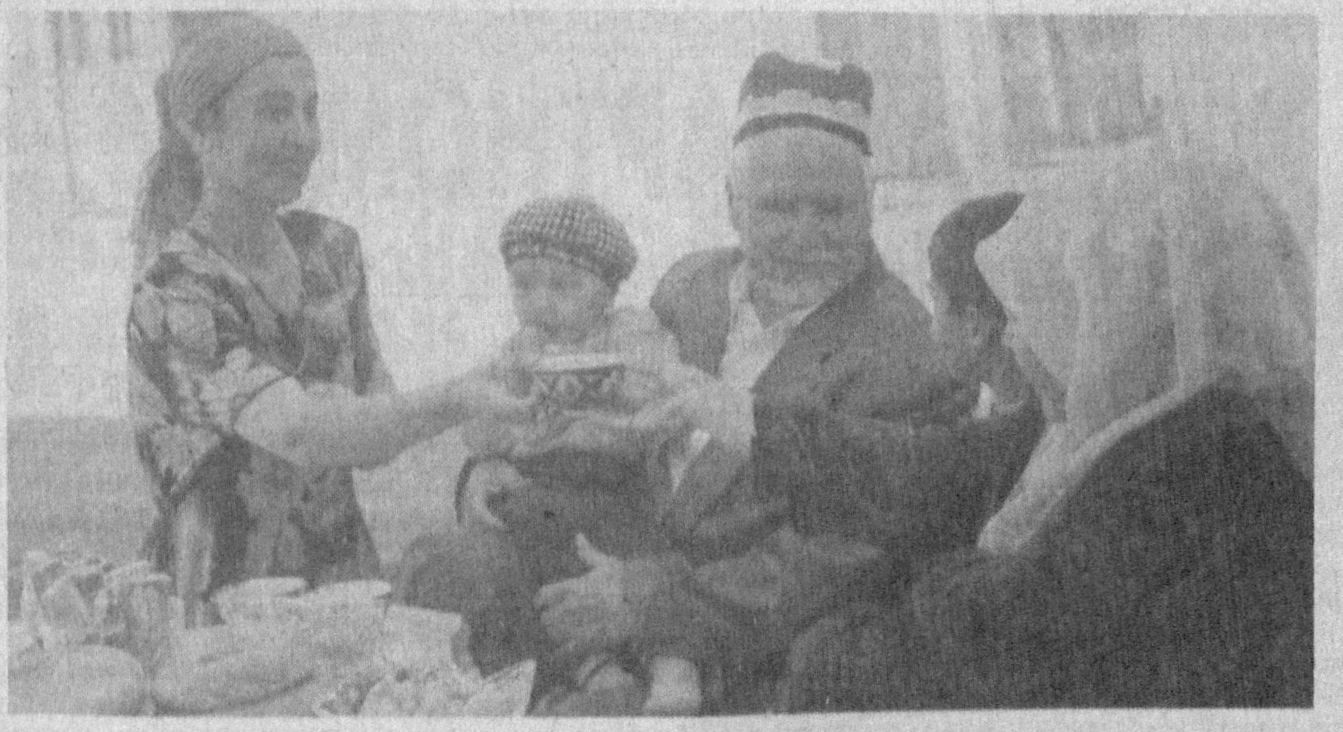

Ўзбекистон Бадиий академияси Замонавий санъат марказида Риштон кулоллари ижодига бағишланган бадиий кўргазма очилди.

КУЛОЛЧИЛИК КЎРГАЗМАСИ

Риштон усталари бетакрор услуб ва анъаналарга эга. Моҳир ҳунармандлар кулолчиликнинг йўқолиб бораётган ноёб афзалликларини сақлабгина қолмай, балки миллий кулолчилик мактабининг қадимий анъаналари ва жозибадор услубларини ривожлантириб, уни санъат даражасига кўтара олдилар. Шаклларнинг эркин безаги, нафис гуллар нақши, мовий, ложувард ва феруза ранглар мавжи - Риштон кулолчилик мактабининг ўзига хос жиҳатларидандир.

Бу борада Ашурали Йўлдошев, Кимсанбой Ғанижонов, Алишер Назиров каби усталарнинг муносиб ҳиссаси бор. Улар ишлаган буюмлар Япония, Германия, Франция, Россия каби давлатлардаги фестивал ва танловларда катта муваффақият қозонган. Кўргазмада ана шу усталар ва уларнинг шогирдлари ижодига мансуб кулолчилик буюмлари билан танишиш мумкин.

(ЎзА)

«Шуҳрат» медали соҳиблари

АЖОЙИБ ТАШАББУС

тадбиркор маҳаллада спорт мажмуаси қуришга киришди

Қоракўллик Шокиржонга дурадгорлик ота касб. Падари бузруквори Баҳриддин умр бўйи устачилик билан шуғулланиб, қанчадан-қанча ҳамюртларига кўркам турар-жойлар қуриб берди. Одамларнинг юмушини осон қилиб ҳурмат-эътибор орттирди.

– Ҳунар – зар, - дея ботбот такрорлайди юзидан нур ёғилиб турган муйсафид. – Кимки бирон-бир касбни эгаллаб, ишга сидқидилдан ёндашса, хор бўлмайди.

Ота ўгитларини жон-дилдан тинглаб, панд-насиҳатларига амал қилган Шокиржон ёшлигидан дурадгорликка меҳр қўйди.

2003 йилнинг бошида у Қоракўл тумани марказида «Ғолиб мебел» савдо ишлаб чиқариш фирмасини ташкил этди. Шахсий жамғармасидан 10 миллион сўм маблағ сарфлаб, дурадгорлик ускуналари сотиб олди. Мўъжаз цех қад кўтарди. Етти нафар малакали уста ишлаётган кичик жамоа бултур 17,5 миллион сўмлик 12 турдаги халқ истеъмол моллари ва уй-рўзғор буюмлари ишлаб чиқарди. Туман марказида савдо дўкони очди. Сифатли буюмларнинг харидорлари кўпайди. Ташкилотлардан талабномалар туша бошлади.

Корхонанинг дурадгорлик цехидамиз. Бу ерда меҳнат мароми авжига чиққан. Дастгоҳлар гувиллаб ишлаяпти. Қўлигул усталар оддий ёғочга моҳирлик билан ишлов бериб, болалар боғчалари, мактаблар учун кабинет жиҳозлари, ўқувчи парталари, стол-стул, диван-кресло, китоб ва ошхона жавонлари, бошқа уй-рўзғор буюмларини тайёрлашмоқда.

Бизнес режага кўра жорий йилда 20 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Буюмлар Олот, Жондор, Қоракўл туманлари истеъмолчилари, боғча, мактаб ва лицей-интернатларга етказиб берилади.

Бош уста Шокиржоннинг ўғли Ғолиб Мирзаев, шогирдлари Олим Баратов, Фарҳод Эргашев, Рустам Мирзаев, Алимардон Ҳасанов каби дурадгорлар ҳар бир юмушни сидқидилдан адо этишга одатланишган. Дўкон мудираси Махфират Ҳайитова мижоз билан хушмуомилада бўлиб, намунали хизмат кўрсатаяпти.

Мустақилликнинг 13 йиллиги олдидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига асосан «Шуҳрат» медали билан мукофотланган Шокиржон Мирзаев яқинда ажойиб ташаббус билан чиқди. «Зарафшон» маҳалласида чала қолиб кетган идора биносини 2 миллион сўмга сотиб олиб, спорт мажмуаси қуришга киришди. Янги йил арафасида ишга тушадиган иншоотда, машқлар ўтказиш зали, теннис майдончаси ва спортнинг бошқа турлари билан шуғулланадиган хоналар қурилади.

– Тадбиркор ҳимматидан мамнунмиз, - дейди маҳалла қўмитаси раиси Анвар Ҳасанов. – Кам таъминланган оилалар ва ёлғиз қарияларга баҳоли-қудрат кўмаклашиб турибди. 18-мактабнинг иситиш қувурларини таъмирлаб берди.

Мирзаевлар оиласини ҳақли равишда ҳунармандлар сулоласи, деб аташ мумкин. Турмуш ўртоғи Нодира Мирзаева қизи Наргиза ёрдамида тикувчилик билан шуғулланади. Уларнинг қўлида сайқал топган хушбичим кийим-кечакларнинг харидори кўп.

– Туман марказидан 1 гектар ер олиб, кичик корхонани янада кенгайтирамиз, - дея суҳбатни давом эттирди фирма раҳбари. – Келгусида мебеллар ишлаб чиқарадиган фабрика қурамиз.

Интилганга т оле ёр, дейдилар. Уста Шокирнинг орзулари амалга ошишига шубҳа йўқ.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

«Ишонч»га жавоб берадилар

14 КИШИГА ЕР УЧАСТКАСИ АЖРАТИЛДИ

Газетамизнинг шу йил 7 сентябр сонида «Бюрократ раис...» сарлавҳали танқидий мақола эълон қилинганди. Унда Андижон вилоятидаги Т.Тошматов номли ширкат хўжалигида ер участкаларини сотиб олиш юзасидан «Ким ошди савдоси»да ғолиб чиққанларга ўз мулкларига эгалик қилишларига тўсиқ қўйилаётганлиги фош этилганди.

Яқинда таҳририятимизга ушбу чиқиш юзасидан жавоб хати келди. Унда шундай дейилади:

«Мақола туман, қишлоқ ва сув хўжалиги бўлимида мутасаддилар иштирокида ўрганилди ва кенг муҳокама қилинди.

Ҳақиқатан ҳам Т.Тошматов номли ширкат хўжалиги 2001 йил 22 феврал куни умумий йиғилиши қарори билан аукционга қўйиш учун ер майдони ажратган. Унда ғолиб чиққан 18 нафар фуқаронинг 4 нафари 2003 йил кузида ўзларига тегишли ер участкасини олган. Қолган 14 фуқаро ширкат хўжалиги раисининг айби билан мулкларини ололмай, сарсон бўлишган. Ҳозирда уларга ҳам ер участкалари тўлиқ ажратилди. Ширкат раиси Ғ.Худойбердиев эса йўл қўйган камчиликлари учун жиддий огоҳлантирилди.

М.ЭГАМОВА,
Жалақудуқ туман ҳокими

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

Андижон

(Боши-1бетда)

Маҳаллалардаги якка-ёлғиз кексалар, нафақахўрлар, ногиронлар тиббий кўрикдан ўтказилиб, бепул дори-дармон билан таъминланди.

Вилоят ҳокимлиги ҳамда касаба уюшмалари вилоят Кенгаши битишувида белгиланганидек кўп болали,

ҲАМИША МАДАДКОРМИЗ

боқувчисини йўқотган, кам таъминланган оилалар, ногиронлар ҳудуддаги ҳомий ташкилотларга биркитиб қўйилган. Оталиқ ташкилотлари томонидан 125 миллион сўмлик, касаба уюшмалар маблағлари ҳисобидан 5 миллион сўмлик хомийлик ёрдами кўрсатилди.

Вилоят алоқа ходимлари бирлашган касаба уюшма қўмитаси аҳолининг ижтимоий-иқтисодий ҳимоясини кафолатлашда ибратли тадбирларни амалга оширмоқда. Иш берувчи билан тармоқ касабақўми ҳамкорликда туманларда 63 та сўзлашув масканларини очди. Бу қишлоқ ёшларидан 69 нафар кишини муқим иш билан таъминлаш имконини яратди. Етим-есир, ўғлагарнинг қаровига муҳтожлар, ночор оилаларга 3 миллион 700 минг сўмлик моддий ёрдам уюштирилди. Касб байрамларида тармоққа меҳнати сингган нафақахўрлар энг кам иш ҳақининг 4 баравари миқдорида қўшимча тўловлар билан рағбатлантирилди. 15 йилдан кўп ишлаган ходимларга телефон, радио учун абонент тўловлари 100 фоиз корхона ҳисобидан қопланмоқда.

Енгил, мебел саноати ва коммунал-маиший хизмат ходимлари касаба уюшмалари вилоят қўмитаси эса ҳисобот даврида ижтимоий меҳнат муносабатларини жамоа шартномалари орқали тартибга солишда катта тажриба ортирди. Иш ҳақи тўловларидаги қарздорликка барҳам бериш бўйича шартнома мажбуриятлари ижросига бағишланган семинар-тренинглар ўтказиш, қарзларни ундириш тўғрисида фуқаролик ҳамда хўжалик судларига даъво аризалари билан чиқиш, бу борада прокуратура ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан яқиндан ҳамкорлик қилиш ана шулар жумласидандир.

Бандлик бўйича давлат дастурини ҳаётга тадбиқ қилиш, шу асосда фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялашда тармоқ қўмитасининг фаолияти эътиборга лойиқ. Ҳисобот даври йилларида «Оййимтекстил» Ўзбекистон - Туркия қўшма, Балиқчи туманида нотўқима матолар ишлаб чиқариш, Шаҳрихон туманида кийим-кечак тикадиган «Антекс» Ўзбекистон - Италия қўшма корхоналарига тушди. Натижада 1,5 мингга яқин қишлоқ ёшлари ишга жойлашиш билан бирга, иккиламчи касб эгаси ҳам бўлдилар.

Тармоқ меҳнаткашлари ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимоялаш, соғломлаштириш касабақўм билан иш берувчининг диққат марказида. Мустақиллик байрами арафасида Бобур номли акциядорлик жамиятидаги ишловчиларга, Марҳамат туман Ип-йигирув ва тўқув ишлаб чиқариш ҳиссадорларига, «Само» акциядорлик жамияти меҳнатчиларига моддий ёрдам кўрсатилди.

Ишчилар ва уларнинг фарзандлари соғлиғини яхшилашда суғурта маблағларидан унумли фойдаланилмоқда. Масалан, «А. Навоий. Интернейшнл» Ўзбекистон - Америка қўшма корхонасининг 35 нафар ишчиси касабақўм, иш берувчи ҳисобидан Андижон клиник шифохонасида бепул даволанди. Тармоқ ходимларидан 92 нафари умумий қиймати 9 миллион сўмлик бепул йўлланма билан пойтахт сиҳатгоҳларида мароқли ҳордиқ чиқарди.

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмалари ҳам навбатдаги қурултойни муносиб меҳнат ютуқлари билан кутиб оляптилар. 310 минг тонналик Андижон хирмони бунёд этилиб, давлатга пахта сотиш шартномавий режа адо этилди. Юртбошимиз таъкидлаганидек, бу улкан ғалаба вилоятнинг иқтисодий салоҳиятини ошириш, ижтимоий инфратузилмасини ривожлантириш, бинобарин одамларнинг турмуш шароитини яхшилашдек олижаноб мақсадларга хизмат қилади.

Юксак маррани эгаллашда тизимда меҳнат қилаётган 14 та туман касабачиларининг муносиб улуши бор. Жалақудуқ, Хўжаобод, Избоскан туман тармоқ қўмиталари далада ишловчиларнинг меҳнатини муҳофаза қилиш, дам олишини ташкил қилиш, мавсум пешқадамларини рағбатлантириш, унумли меҳнат учун оммавий, маданий-маърифий тадбирларни юритишда жонбозлик кўрсатдилар. Натижада юқоридаги учта туман республикада биринчилардан бўлиб довон ошдилар. Ҳосилнинг 85 фоизи биринчи навларга сотилди. Бунинг эвазига пахтачиликдан 75 миллиард сўм даромадга эришилди. 10 миллиард сўм соф фойда қилиниши кутилмоқда.

Бу даромадлар инсон омилига, унинг манфаатларига, турмуш маданияти юксалишига, ижтимоий ҳимоя тадбирларига хизмат қилиши шубҳасиз. Шу йилнинг 9 ойи давомида қишлоқларда 79,3 километр табиий газ ва 29,7 километр узунликда тоза ичимлик сув тармоқлари ишга тушди. Янгидан битта коллеж, 18 та қишлоқ врачлик пунктлари қуриб, битказилди. Андижон шаҳрида 535 ўринли «Узум бозори» саноат моллари савдо мажмуи қад ростлади. 2000 йилдан 2004 йилгача жамоа шартномаси тузилган ташкилотлар сони 522 тадан 3386 тага, қабул қилинган бандлар 35642 тадан 58027 тага, тадбирларнинг ижроси бўйича ҳар бир ишловчига сарфланган пул маблағлари 11762 сўмдан 24856 сўмга ошди.

Тармоқ қўмитаси тизимдаги ўрта бўғин касаба уюшмаларининг ташкилий тузилмасини мустаҳкамлаш, жонговарлик қобилиятини ошириш, ижтимоий шерикчилик санъатини такомиллаштириш борасида фаол ишламоқда. Асака туманида тармоқ ходимларини ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоялашда касаба уюшмаларининг роли, Андижон шаҳрида «Жамоа шартномалари», ҳудудий келишувларда Меҳнат Кодекси талабларининг бажарилиши, Хўжаобод пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти базасида меҳнат низоларини ҳал этишда қонунийлик масалалари мавзуидаги кўрик-танловлар, давра суҳбатлари, савол-жавоб соатлари, ҳуқуқшунослар билан учрашувлар ўтказилди.

Хуллас, андижонлик касабачилар Ўзбекистон касаба уюшмаларининг навбатдаги Қурултойига ҳар қачонгидан уюшган ҳолда келмоқда.

Қодиржон ПАРПИЕВ,
Андижон вилоят касаба уюшмалари Кенгаши раиси

Факт ва рақамлар

МЕҲР ВА МУРУВВАТ ЙИЛИДАГИ ХАЙРИЯ ЁРДАМИ

463 та кичик ва ўрта корхоналардаги кам таъминланган оилаларга 16 миллион 343 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Бу ёрдам корхоналар ҳисобидан 14 миллион 312 минг сўм, касаба уюшма маблағидан 2 миллион 31 минг сўмни ташкил этди. Кўп болали оналарга корхоналар ҳисобидан 7 миллион 763 минг сўм, касаба уюшмалари ҳисобидан 310 минг сўм ёрдам кўрсатилди.

ТИББИЙ ХИЗМАТ

Тармоқда 977 нафар олий, 2 минг нафардан зиёд ўрта махсус маълумотли шифокорлар ишлаб турибди. 8 та касалхона чет эл гранти бўйича замонавий тиббиёт ускуналари ва воситалари билан жиҳозланган. Шаҳар марказидаги аёллар касалхонаси АҚШ диагностика техникаси асосида қайта таъмирланиб, вилоят оналар ва болалар шифохонасига айлантирилди. Андижон шаҳрида йилига 7,5-8 минг чақалоқ дунёга келмоқда.

ОБОДОНЧИЛИК

«Наврўз» ўйингоҳи «Теннис корти», «Хотира ва қадрлаш майдони», Пахтаобод туманидаги молия ва касб-ҳунар коллежи, шаҳар марказидаги «Болалар боғи» қурултойлар оралиғида тикланди.

Жойларда қишлоқ врачлик пунктлари

III Қурултой қарорларини касаба уюшма қўмитасининг ҳаракат дастури қилиб олганмиз. Шу муносабат билан тармоқ келишувлари, битимлари, жамоа шартномаларига алоҳида бандлар киритилиб, уларнинг бажарилиши касабақўмнинг доимий назоратида бўлмоқда.

СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ УЧУН

Ҳаракат дастурида белгиланганидек, жамиятни маданий-маънавий янгилаш, юксак аҳлоқийлик, шахсга ҳурмат, инсоний қадр-қимматни улуғлаш, жамият тараққиётининг пойдевори – соғлом турмуш тарзини қарор топтириш устувор вазифаларимиздандир. Айниқса, соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури фаолиятимизнинг мезони қилиб олинган. Бу юмушлар Меҳр ва муруввват йилида дастурни амалга ошириш билан уйғунлаштириб ташкил этиляпти.

Биргина Олтинкўл туманида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, тиббий маданиятни яхшилаш, соғломлаштириш бўйича катта ўзгаришлар қилинди. Туғиш ёшидаги 3 минг 558 нафар хотин-қизлар кўрикдан ўтказилди. Касали аниқланган беморлар шифохоналарга ётқизилиб, соғломлаштирилди. Ҳисобот йилларида қишлоқ врачлик пунктлари сони 7 тадан 15 тага, амбулаториялар сони 16 тадан 18 тага етди.

Боқувчисини йўқотган, кам таъминланган оилалар фарзандларини соғломлаштиришга касабақўм маблағларидан 20 миллион сўм атрофида пул маблағлари харажат қилинди. Тармоқда ишлаган 200 нафардан зиёд нуронийлар пойтахт сиҳатгоҳларида даволаниб, соғлиқларини яхшиладилар. Уларнинг 100 нафаридан зиёди касаба уюшмалари ҳомийлигида бепул даволандилар. Ўтган йилнинг ўзида тармоқ ходимларининг 10 мингга яқин ўғил-қизи суғурта маблағи орқали турли оромгоҳларда ёз фаслини мароқли ўтказди.

Меҳр-мурувват бағрикенгликка, инсоний қадриятларни улуғлашга ундайди. Муҳими у ҳамжиҳатлик, аҳиллик, дўстлик, тотувлик каби олижаноб туйғуларни тарбиялайди. Соғлиқни сақлаш муассасаларида Наврўз, Мустақиллик, касб байрамлари тантанавор руҳда ўтиши шундан. Ҳисобот даврида шарқона анъаналар турмуш тарзимизга чуқур сингиб бораётганлиги қувонарлидир. Баҳор байрами шарофати билан соҳа фахрийларидан 380 нафар қария 2 миллион сўмликка яқин эсдалик совғалари билан рағбатлантирилди.

Касабақўм тармоқ ходимларининг касб маҳорати ва кадрларнинг малакаси, тайёргарлик даражасини оширишга, хотин-қизларни ижтимоий ҳаётдаги фаоллигини кучайтиришга алоҳида аҳамият бермоқда. Соғлиқни сақлаш муассасаларида «Йил ҳамшираси», «Энг яхши ҳамшира», «Ҳамшира соғлиқ посбони» номинациялари бўйича кўрик-танлов, мусобақа, учрашув, давра суҳбатлари ўтказиш мунтазам олиб борилмоқда. Андижон тиббиёт институти талабаси Умида Мухитдинова «Ҳамшира – 2003» вилоят кўрик-танловида ғолиб чиқиб, сентябр ойида Хоразмда якунланган республика беллашувида фахрли ўринни эгаллади.

«Соғлом авлод» давлат дастури йўналишида қўмита томонидан муайян ишлар амалга оширилди. Хусусан, туғиш ёшидаги аёллар, никоҳга тайёрланаётган ўсмир йигит-қизлар, ёш оилаларни, ногирон болаларни соғломлаштириш бўйича касабақўм режали иш олиб борди. 24 нафар аёл республикамизнинг сихатгоҳларида касаба уюшмалари ёрдамида соғломлаштирилди. Улардан 6 нафари «Она ва бола» марказларида даволанди. Ҳисобот йилларида 30 га яқин қишлоқ врачлик пунктлари қурилиб, ишга туширилди. Энг замонавий тиббиёт воситалари ва ускуналари билан жиҳозланган вилоят шошилинч тиббий ёрдам маркази, шаҳар сил касаллар диспансерининг Асака адирларининг баҳаво манзилида янги бинода фаолият бошлаши, ниҳоят Андижон шаҳрида тиббиёт коллежининг очилиши ҳам ҳисобот даврларига тўғри келяпти.

Тармоқ касабачилари вилоятни ободонлаштириш, аҳоли турмуш маданиятини яхшилаш борасидаги ҳашар, шанбаликларда фаол иштирок этмоқда. Вилоят ҳокимлиги ташаббуси билан ўтказилаётган «Андижонни гуллар диёрига айлантирайлик» кўрик-танловида Андижон шаҳридаги 3-туғруқ мажмуаси, 2-болалар клиник шифохонаси, Жалақудуқ, Олтинкўл, Қўрғонтепа туманлари марказий касалхона жамоаларига совринли ўринлар насиб этди. Мазкур ҳудудларда ҳашар йўли билан янги маҳаллаларга тоза ичимлик суви келтирилди, газ қувурлари ўтказилди, терак ва гул кўчатлари экилди.

Қиёмхон НАИМОВА,
вилоят соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси

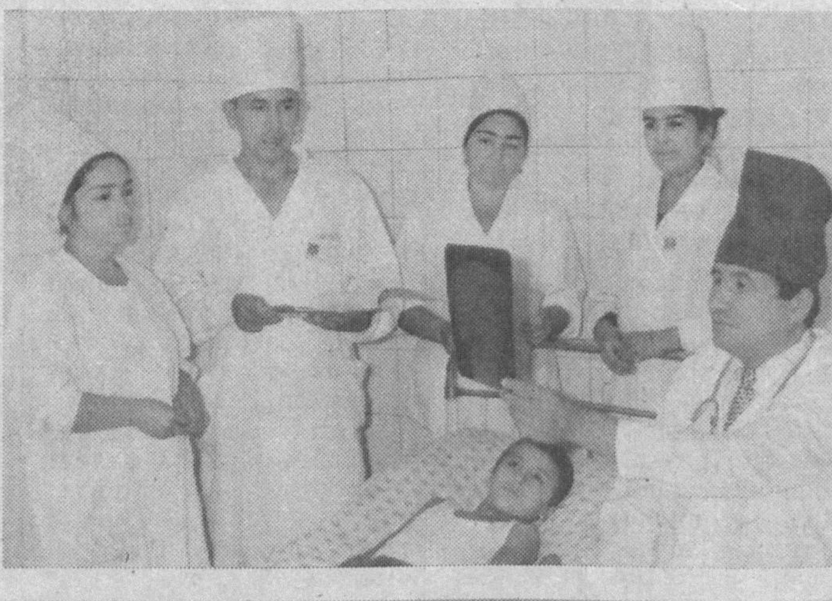

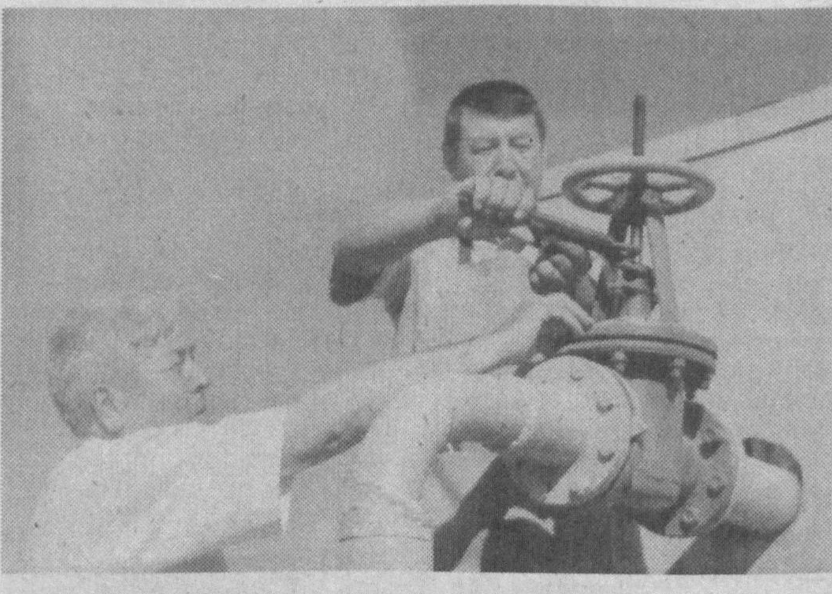

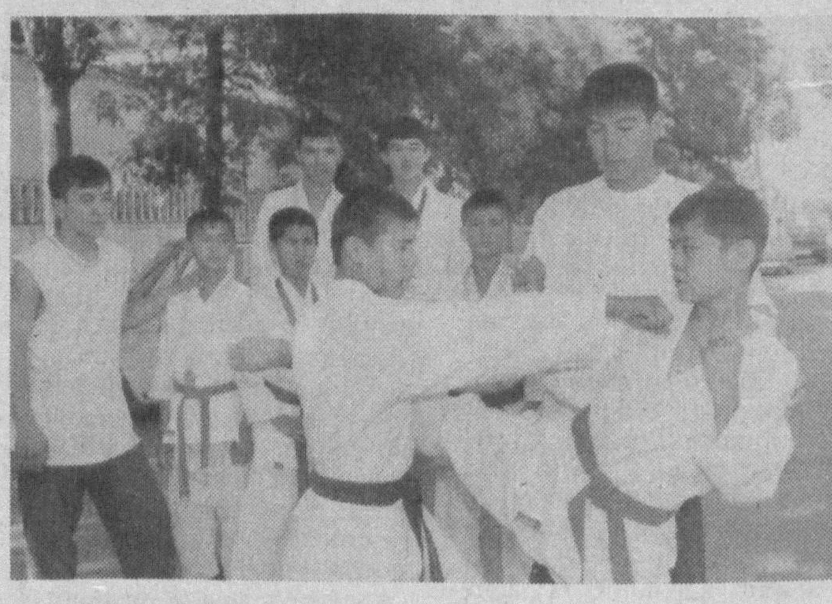

Касаба уюшмаларининг III қурултойи томонидан ишлаб чиқилган ҳаракат Дастурида жамоа шартномаларининг таъсирчанлигини кучайтириш вазифаси қўйилиши бежиз эмас. Қурултой таърифича, бош келишув ўз-ўзини бошқарув, фуқаролик жамиятини шакллантириш мактабидир. Корхонамизда ишчиларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатлари жамоа шартномаси орқали кафолатланган. Ишлаб чиқариш самарадорлигига эришиш, хавфсиз иш шароити яратиш, даромадларни адолатли тақсимлаш, меҳнат муҳофазаси, ишловчилар ва улар оилаларини соғломлаштириш каби замонавий бошқарув усуллари шартнома ижросида ўз аксини топган.

ЖАМОА ШАРТНОМАСИ

ижтимоий ҳимоя кафолати

Ижтимоий шерикчилик асосида Жанубий Корея билан ҳамкорликда бунёд этилган «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси бугунги кунда жаҳон автомобилсозлигининг намунаси сифатида баҳоланмоқда. Ҳозирда 25 та бошланғич ва цех касаба уюшма ташкилоти, уларга бирлашган 4000 нафарга яқин касаба уюшма аъзолари меҳнат қилишади. Қурултойдан қурултойгача бўлган даврда корхона цехлари ўзгарди. Ишлаб чиқарилаётган «Дамас», «Нексия» автомобиллари ёнига янги русумдаги дизайни, қуввати билан фарқ қиладиган «МАТИЗ», «Ласетти» енгил машиналари қўшилди. Айни пайтда автомобилларга бутловчи қисмлар етказиб берадиган 6 та янги қўшма корхона ишлаб турибди. Натижада яна 300 нафарга яқин асакалик ёш йигит-қизлар автомобилчи касбини ўзлаштириш билан бирга, муҳим иш ўрнига эга бўлдилар.

Мамлакатимиз раҳбари чет эл инвестициясидан самарали фойдаланиш, корхонанинг экспорт салоҳиятини ошириш, цехларни замонавий технология линиялари билан янгилаш, айниқса ишчиларнинг меҳнат ва маиший шароитини яхшилаш ҳақида қимматли маслаҳатлар берганди. 2001 йилда 250 мингинчи автомобил конвейердан чиқарилган бўлса, жорий йил якунида эса 400 мингинчи енгил машина ҳам тайёрланди. Ўтган йили 35 минг дона автомобил ҳамдўстлик мамлакатларига экспорт қилинган эди.

Қурултойда кафолатланган иш ҳақи, пенсия, стипендия, нафақалар миқдорини оширишда касабақўмларнинг фаоллигини кучайтириш устувор вазифа қилиб белгиланган. Жамоа шартномасида ишловчиларнинг ойлик маошларини, ишчи кучининг ҳаётий стандартлар тизимини яратиш назарда тутилган. Шартнома мажбуриятлари ижросига иш берувчининг ҳисоботини эшитиш, корхонанинг молиявий ҳолатини таҳлил қилиш, ишлаб чиқаришга техника янгиликларини кенг жорий қилишга кўмаклашиш орқали мақсадга эришиляпти. Амалда цехларда фаолият кўрсатаётган 200 га яқин сифатни назорат қилувчи ишчи гуруҳларининг аксарияти касаба уюшмаси аъзоларидир.

Мустақиллигимизнинг 13 йиллиги арафасида «ЎзДонгжу» қўшма корхонаси директори Зафар Зулунов «Халқлар дўстлиги» ордени, «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси технология бўлими бош менежери Ҳасанбой Қосимов «Фидокорона меҳнати учун» нишони билан тақдирланди. Айни пайтда корхонамизда ишчиларнинг ойлик маошлари 140 минг сўмгача кўтарилганлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Ходимларни нафақага кузатишда бир ойлик иш ҳақидан уч ойлик маош миқдоригача корхона ҳисобидан моддий ёрдам кўрсатилиши бевосита жамоа шартномасига алоҳида банд қилиб киритилган. Айниқса, хотин-қизларимиз касаба уюшмамиз маблағлари ҳисобига жамоа шартномада белгиланган имтиёзлардан сезиларли даражада баҳраманд бўляптилар.

Бугунги кунда корхонамизда 262 нафар хотин-қиз меҳнат қилаётир. «Шижоат» клуби эса опа-сингилларимиз меҳнатини муҳофаза қилиш, рағбатлантириш, маиший шароитини йўлга қўйиш, оналик ва болаликни ижтимоий ҳимоясини таъминлашда бошқаларга ибрат бўляпти. Жумладан 177 нафар хотин-қизларимиз юртимизнинг энг сўлим сиҳатгоҳларида кўнгилли дам олиб қайтдилар. 2000 - 2004 йиллар давомида 2,5 мингдан зиёд болалар оромгоҳларда ёзги таътилни мароқли ўтказдилар.

Ишчиларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш баробарида касаба уюшма фаолиятида меҳнатни

Ютуқ ва муаммолар

тўғри ташкил қилишда талайгина муаммолар борлиги сир эмас. Компания мулкини талон-торож қилиш, эҳтиёт қисмлар таъминотида узилишлар юзага келяпти. «Нақд пул йўқ» баҳонаси билан ойлик маошлар тўловларидаги қарздорликка барҳам берилмаётгани билан ҳеч ҳам муроса қилиб бўлмайди. Ишловчиларни махсус кийим-бошлар билан таъминлаш ҳақида қарорлар қабул қилиш, режалар ишлаб чиқилиши одатга айланган. Бироқ, мавсум талабларига жавоб берадиган кўркам, пишиқ махсус кийимлар таъминоти муаммолигича қолаётир. Ана шу масалалар ечимини топишда жамоа шартномасида қайд қилингандек, маъмурият ва касабақўм бирдек масъулдирлар.

Мирфозил ОЛИМОВ,
«ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси касаба уюшма қўмитаси раиси, ЎзКУФК раёсати аъзоси

Қонун устуворлигига таянган фуқаролик жамиятини шакллантириш асосий тамойилларнинг биридир. Бу давлат ва унинг органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг, фуқароларнинг Конституция ва қонунларга оғишмай амал қилган ҳолда фаолият юритишини тақозо этади.

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

III Қурултой қабул қилган қарорда касаба уюшмалари фуқаролар конституциявий ҳуқуқларини ҳимоялашда давлат идоралари билан самарали ҳамкорлик қилиши алоҳида кўрсатилган. Агросаноат мажмуи ходимлари тармоқ қўмитаси қурултой қароридан келиб чиқиб меҳнат муносабатларини, жумладан тизимда ишловчиларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини меҳнат қонунчилиги нормалари асосида муҳофаза қилишга интилмоқда.

Нафақат қонун устуворлигига эришиш, ишловчиларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, меҳнат қонунлари олдидаги бурч ва масъулиятларини тушунтириш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда изчил йўл тутяпмиз. Режа бўйича Андижон ёғ-мой, Олтинкўл пахта тозалаш ҳиссадорлик жамиятларида, «Ризқ» корхонасида Меҳнат Кодекси, Оила Кодекси, «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонуннинг моҳияти ва қўлланиши, меҳнат дафтарчаларининг юритилиши, меҳнат шартномаларининг иш берувчи ташаббуси билан бекор қилиниши мавзуида савол-жавоб соатлари, ҳуқуқшунослар билан учрашувлар ўтказдик.

Ҳисобот даврида меҳнат муносабатларига доир жами 570 та ёзма, 174 та оғзаки, 300 та мурожаатномалар кўриб чиқилиб ижобий ҳал қилинди. 2004 йилнинг 1 октябр ҳолатига меҳнат муносабатларида қонунбузарликка йўл қўйган иш берувчилардан 2 миллион 268 минг 304 сўм товон пуллари ва зарар тўловлари ундирилди.

ИШ БЕРУВЧИ

ўзбошимчалигига чек қўйилди

Тармоқда ходимларни ғайриқонуний ишдан бўшатиш фавқулодда ҳодиса саналади. Жорий йилнинг 8 июл куни «Шаҳрихонсут» ҳиссадорлик жамиятининг бир гуруҳ ишчиларидан ишга тиклаш, мажбурий таътил кунлари учун иш ҳақи ундирилиши ҳақида тармоқ қўмитасига шикоятнома тушди. Касабақўм раиси ўринбосари Тўхтасин Мирзаев, ҳуқуқшунос иштирокида аризани ўрганиш юзасидан нуфузли таркиб тузилди ва ишга киришди. Таҳлил жараёнида корхона бошқаруви раиси И. Мирзаевнинг ўзбошимчалиги билан 34 нафар ишчи штат қисқартириш баҳонасида меҳнат қонунчилигига зид равишда ишдан бўшатилганлиги аён бўлади. Қўмита аралашуви билан ноқонуний буйруқ бекор қилинди, меҳнатчилар иш жойларига қайтарилди ҳамда келтирилган моддий зарар корхона ҳисобидан қопланди.

Вилоят гидрогеология-мелиорация экспедицияси ходимаси Гулнора Жамолдинова маъмуриятнинг зуғуми билан ноҳақ ишдан кетганлиги ҳақида тармоқ қўмитасига хабар етиб келади. Ҳуқуқшунос бошлиқ ишчи гуруҳи муаммони синчиклаб ўрганади. Оқибатда жамоада Меҳнат Кодекси талаблари қўпол равишда бузилганлиги, меҳнат шартномаси иш берувчи томонидан асоссиз бекор қилинганлиги ойдинлашади. Адолат қарор топади. Бекор юрган кунлари учун Г. Жамолдинова 34627 сўм иш ҳақига эга бўлади ва вазифасига тикланади.

Андижон наслли ипакчилик корхонасида ҳам иш ҳақи таъминотидаги узилишлар одатий ҳолга айланган. Ходимларнинг қўли ойлаб маош кўрмасди. Энг ёмони, ишчиларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари меҳнат қонунчилигига хилоф равишда чекланаётганди. Ходима Омадой Йўлдошевадан ана шулар ҳақида тармоқ қўмитасига шикоят хати келади. Тафтиш пайтида Омадой ва бошқаларнинг меҳнат муҳофазаси таъминланмаётгани, ачинарлиси, касаба уюшма ташкилоти ишончни оқламаётгани исботини топади. О. Йўлдошева тармоқ қўмитаси мадади билан қонуний 30000 сўмлик иш ҳақини олади. Шу баробарида айбдорлар жиддий огоҳлантирилади.

Соҳибахон НАЗИРОВА,
вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитаси ҳуқуқшуноси

САЙЛОВ КАМПАНИЯСИ ЛУҒАТИ

(Боши 1-бетда)

ФУҚАРОНИНГ ШАХСИНИ ТАСДИҚЛОВЧИ ҲУЖЖАТ – паспорт ёки унинг ўрнини босувчи ҳужжат. Қонунчиликка мувофиқ, паспорт ўрнини босувчи ҳужжатлар сирасига офицерлик гувоҳномаси, муддатли хизмат ҳарбий хизматчисининг ҳарбий билети, ички ишлар органи томонидан берилган белгиланган намунадаги маълумотнома киради. Сайловчилар рўйхатига киритилган сайловчи паспортини ёки паспорт ўрнини босувчи, ушбу фуқаронинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатни кўрсатганидан сўнг унга сайлов бюллетени, варақаси берилади.

ОЛДИНРОҚ ОВОЗ БЕРИШ – сайлов куни ўз турар жойида бўлиш имкониятига эга бўлмаган ва участка комиссиясига кела олмайдиган сайловчининг олдинроқ овоз бериш имкониятини таъминлашга қаратилган институт.

Сайлов куни ўз турар жойида бўлиш имкониятига эга бўлмаган сайловчи яшаш жойидаги участка сайлов комиссиясидан сайлов варақасини талаб қилиб олиши, бир қарорга келгач, тўлдирилган сайлов варақасини конвертга солиб, уни ёпиқ ҳолда участка комиссиясида қолдириши мумкин. Сайловчи сайлов варақасини олганлиги ҳақида сайловчилар рўйхатига имзо қўяди. Сайлов варақасининг шакли, сайлов варақаларини тайёрлаш тартиби, уларни сайлов участкаларига етказиб бериш муддатлари Марказий сайлов комиссияси томонидан белгиланади.

Сайловчига олдинроқ овоз бериш имконини берадиган узрли сабаблар қаторига таътил, хизмат сафари, меҳнат ва таълим фаолияти режими, давлат ва жамоат олдидаги мажбуриятларини бажариш, саломатлигининг яхши эмаслиги кабилар киради ва оқибатда тегишли шахс овоз бериш куни турар жойида бўлмайди ва ўзи рўйхатга киритилган участкадаги тегишли участка сайлов комиссиясига кела олмайди.

Участка сайлов комиссиялари томонидан олдинроқ овоз бериш чоғида яширин овоз берилиши таъминланиши шарт, сайловчининг хоҳиш-иродаси бузиб кўрсатилишига мутлақо йўл қўйилмайди. Комиссиялар сайлов варақаларининг сақланиши ҳамда овоз бериш якунларини чиқариш ва сайловлар, референдум натижаларини аниқлаш пайтида олдинроқ овоз берганларнинг овозларини ҳисобга олинишини таъминлашга мажбур ҳисобланади. Овоз бериш тугагач, сайлов қутиларини очишдан олдин участка сайлов комиссиясининг аъзолари ҳозирлигида сайлов варақалари солинган ёпиқ конвертлар қутига ташланади.

Ҳамма танишиши учун осиб қўйилган сайловчилар рўйхатидаги олдинроқ овоз берган тегишли фуқаролар фамилияларининг рўпарасига "Олдинроқ овоз берган", деб белги қўйилади.

САЙЛОВ БЮЛЛЕТЕНИНИ ТАСДИҚЛАШ – сайлов бюллетени юзасининг ўнг томони юқори бурчагига участка сайлов комиссиясининг икки аъзоси имзо қўйиши ва имзоларнинг участка сайлов комиссияси муҳри билан тасдиқланишидан иборат сайлов амалиёти. Сайлов бюллетенини тасдиқлаш "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги қонуннинг 36-моддаси талабларига мувофиқ, қалбаки (сохта) бюллетенлардан фойдаланишнинг олдини олишга қаратилган қўшимча кафолатларни таъминлаш мақсадида амалга оширилади. Комиссия томонидан тасдиқланмаган сайлов бюллетенлари овозларни санаб чиқишда ҳисобга олинмайди.

САЙЛОВЧИЛАР РЎЙХАТИНИ ТАСДИҚЛАШ – сайловчилар рўйхатининг участка сайлов комиссияси раиси ва котиби томонидан имзоланиши ҳамда сайлов комиссияси муҳри билан тасдиқланишидан иборат сайлов амалиёти.

САЙЛОВ БЮЛЛЕТЕНИНИНГ (ТЕХНОЛОГИК) ҲИМОЯСИ – сайлов бюллетенларини тайёрлашда уларнинг қалбакилаштирилиши олдини олиш ёки қийинлаштириш мақсадида қўлланиладиган технология усулларининг мажмуи.

Сайлов бюллетенларини тайёрлаш чоғида қуйидаги ҳимоя даражаларини қўллаш мумкин:

1) бюллетеннинг юза ёки сирт қисмига матбаа усули билан рангли фон ёхуд ҳимоя чоркатаги аксини тушириш (ҳимоя чоркатаги расмининг шакли, ранги ва шу каби бошқа жиҳатларини танлаш борасида чекловлар йўқ);

2) махсус қоғоздан фойдаланиш (идоравий нусха кўчириш ускунасида ишлатиб бўлмайдиган даражада муайян қалинликка эга қоғоздан; сув белгили кўплаб тасвирлар туширилган қоғоз; рангли қоғоз);

3) махсус бўёқлар ёрдамида матбаа усули билан бюллетен бланкасига ёзувлар ёзиш ёхуд бюллетен матнига (депутатликка номзодлар ҳақидаги ёки референдум масалаларига оид матндан бошқасига) битта ёки бир нечта белги тушириш;

4) бюллетен матнидаги (депутатликка номзодлар ҳақидаги матндан бошқасидаги) хитоб белгиси шрифтининг ўлчамини ўзгартириш;

5) матбаа усули билан бюллетен бланкасига микрошрифтда ёзувлар ёзиш.

Бу борадаги ҳимоя даражалари санаб ўтилган усуллар билан кифояланмайди. Марказий сайлов комиссияси қарорига мувофиқ бюллетенларни ҳимоялашнинг бошқа хил усуллари ҳам қўлланиши мумкин. Бунда бюллетенни ҳимоялаш даражасининг қўлланиши, шунингдек, бу усуллардан бир неча хилининг аралаш ҳолда қўлланиши сайловчининг бюллетендаги матнни ёхуд матндан бир қисмини тўғри тушунишига ёинки бюллетенларнинг ва улардаги матннинг бут сақланишига халал бермаслигини инобатга олиш керак.

САЙЛОВЧИ – фаол сайлов ҳуқуқига эга Ўзбекистон Республикаси фуқароси (қаранг: фаол сайлов ҳуқуқи). Овоз беришни ўтказиш ва сайлов натижаларини аниқлаш учун фаол сайлов ҳуқуқига эга фуқаролар сайловчилар рўйхатига киритилади.

Асосий ҳуқуқ – сайловда овоз беришда иштирок этиш ҳуқуқидан ташқари, қонунчиликда фуқаронинг бошқа бир қатор ҳуқуқлари белгиланган ва уларни рўёбга чиқариш кафолатлари кўзда тутилган. "Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ ҳар бир фуқарога унинг сайлов ҳуқуқлари суд йўли билан ҳимоя этилиши, сайлов комиссияларининг, давлат органларининг, мансабдор шахсларнинг, жамоат бирлашмаларининг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш имкониятлари кафолатланади.

САЙЛОВ КАМПАНИЯСИ – сайлов кампанияси бошланганлиги ҳақидаги Марказий сайлов комиссияси қарори расмий эълон қилинган кундан сайлов натижалари расмий эълон қилинадиган кунгача бўлган оралиқдаги давр.

Сайлов кампанияси бошланганлиги аввалги чақириқ депутатларининг ваколат муддати тугашидан камида уч ой олдин Марказий сайлов комиссияси томонидан оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади.

САЙЛОВ ТИЗИМИ – давлат ҳокимияти органлари ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларини (кенг маънода) шакллантириш тақозоси билан юзага келадиган ижтимоий муносабатлар мажмуи. Сайлов тизими демократик жамиятнинг энг муҳим ва зарур унсурларидан бири ҳисобланади.

Сайлов тизими қуйидаги принципларга асосланади: сайловнинг умумийлиги принципи, бунга кўра муомала лаёқатига эга барча фуқаролар сайловда иштирок этади. Сайловнинг эркинлиги принципи бўйича сайловда қатнашиш-қатнашмасликни, агар қатнашса қай даражада қатнашиши мумкинлигини ҳар бир сайловчининг ўзи ҳал этади. Фуқароларнинг ўз хоҳиш-иродасини билдириш тенглиги принципи барча фуқароларнинг сайлов натижаларига таъсир ўтказиш борасида тенг имкониятларга эга эканлигини назарда тутади. "Сайлов тизими" тушунчасини, тор маънода, номзодлар ўртасида сайловчилар овозлари натижаларидан келиб чиқиб мандатлар тақсимланиши сифатида талқин этиш ҳам мумкин. Сайлов тизимининг асосий иккита – мажоритар ва пропорционал тизимлари мавжуд. Мажоритар тизимда сайлов округида энг кўп миқдорда овоз олган номзод сайланган ҳисобланади. Пропорционал тизим депутатлик мандатларини сайловчиларнинг берган овозлари улушига мувофиқ равишда тақсимлашни назарда тутади.

ФУҚАРОЛАРНИНГ САЙЛОВ ҲУҚУҚИ – Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг давлат ҳокимияти органлари ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларига сайлаш ва сайланиш, шу жумладан, номзодлар кўрсатишда, сайловолди ташвиқотида иштирок этиш, сайловларнинг ўтишини, сайлов комиссияларининг ишини, жумладан, овоз бериш якунларини чиқариш ва сайлов натижаларини аниқлаш, шунингдек, бошқа сайлов амалиётларини кузатишдан иборат конституциявий ҳуқуқи.

САЙЛОВ ОКРУГИ – "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида" ҳамда "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида"ги қонунларга мувофиқ тузилган ҳудуд. Бу ҳудуддан бевосита Ўзбекистон фуқаролари томонидан депутат сайланади. Олий Мажлис Қонунчилик палатасига депутатлар сайловини ўтказувчи сайлов округларининг чегаралари Марказий сайлов комиссияси томонидан, қонунчиликда кўзда тутилган тегишли қоида ва тартибга мувофиқ, сайловчилар сони ҳақидаги маълумотларга асосланган ҳолда тузилади.

БИР МАНДАТЛИ САЙЛОВ ОКРУГИ – бир депутат сайланадиган сайлов округи.

Бир мандатли сайлов округлари сайловчилар сони ва сайлов округи ҳудуди яхлитлиги бўйича мутаносиб бўлиши талабларига асосланиб ташкил этилади.

ИМЗО ВАРАҚАСИ – сиёсий партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайловларда иштирок этишини, сайловчилар ташаббускор гуруҳларининг ўз номзодларини рўйхатдан ўтказиш мақсадида кўрсатишини қўллаб-қувватлаш учун тузиладиган ҳужжат. Сайловчи имзо варақасини тўлдириш орқали сиёсий партияни ва номзод кўрсатишни қўллаб-қувватлайди.

2004 йил – Меҳр ва мурувват йили

ОРОЛБЎЙИ АҲОЛИСИ

ҳукуматимизнинг катта мададини чуқур ҳис қилиб яшамоқда

Савоб ишлар, хайрли амаллар кўнгли ўксик кишилар қалбига қувонч бағишлаб, хонадонига яхши ниятларни олиб киради. Оролбўйида «Меҳр ва мурувват йили» дастури ижросини таъминлашга жиддий аҳамият бериляпти.

Юртбошимиз ва ҳукуматимизнинг доимий меҳрибонлиги туфайли моддий ва ижтимоий турмушда ижобий ўзгаришлар рўй берди, аҳолининг ижтимоий муҳофазасини таъминловчи мустаҳкам меъёрий ҳуқуқий асослар яратилди.

Орол денгизининг қуриши оқибатида юзага келган демографик вазият фуқароларга меҳр-оқибатни кучайтириш, ижтимоий муҳофазани ташкил қилишга мутасадди ташкилотлар, хайрия жамғармалари, фуқаролар йиғинлари, тадбиркорлар ва ишбилармонларни кенг жалб қилишни тақазо этади. Оролбўйида умргузаронлик қилаётган 168,5 мингга яқин давлат таъминотидаги кишилар, шундан 101285 нафар ёшга доир нафақахўрлар, 58320 нафар ногиронлар ва бошқа ёрдамга муҳтожлар доимий ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Республика Президентининг Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан 1215 та якка ёлғиз кексалар, 923 нафар ёрдамга муҳтож қария ва ногиронларга манзилли ёрдам кўрсатиляпти.

Нукус шаҳар кўзи ожизлар жамияти раиси Қ.Шароповнинг маълум қилишича, республика марказидаги 15-, ва 20-маҳалла кенгашлари ҳузурида кўзи ожиз болаларни ўқитиб, компьютерга ўргатиш марказлари ташкил этилган. 10-махсус мактаб интернатнинг ўқувчиларига Брайл ёзуви бўйича инглиз тилидаги китоблар совға қилинди. Нукус ишлаб чиқариш корхонаси иқтисодини мустаҳкамлаш учун қорамоллар олиб берилди.

Соҳиб Будиков раҳбар бўлган Қўнғирот темир йўл бекати маъмуриятининг ташаббуси билан тизимда узоқ йиллар ишлаган фахрийларга катта иззат-ҳурмат кўрсатилмоқда. Яқинда жамоа аъзолари Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган шифокор Дурдиниёз Холниёзов, Орухон Сейдамбетова, Нозима Серсенбоева каби нафақахўрларни бир пиёла чойга таклиф қилиб, қимматбаҳо совғалар топширдилар.

Инсон кўнглини кўтаришга қаратилган бундай ибратли ишлар Тўрткўл, Амударё, Элликқалъа, Беруний, Чимбой, Кегайли туманлари, Хўжайли, Тахиатош, Нукус шаҳарларининг овул ва маҳаллаларида ҳам уюштирилди. Ҳомийлар томонидан Хўжайлидаги Меҳрибонлик уйига ажратилган 12 миллион сўм маблағ тарбия масканининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга сарфланди.

Кексалар меҳнати ҳамиша юксак қадрланган. Нукус туманидаги «Саҳоват» деҳқон-фермер хўжалиги раҳбари Алланиёз оға Утениёзов «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан тақдирланди. Аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашдаги самарали хизмати учун «Нуроний» жамғармаси Амударё бўлими раиси Туркпенбой Ўразбоев «Шуҳрат» медали билан мукофотланди. Ишлаб чиқаришда катта тажриба орттирган Султонмурод Каниязов «Қорақалпоқ буян» очиқ ҳиссадорлик жамиятига кўп йиллардан бери раҳбарлик қилиб хўжалик иқтисодиёти маданий турмуши ривожланиши йўлида фидойилик кўрсатмоқда.

Меҳр ва мурувват йилининг ўзига хос хусусияти ва тарбиявий аҳамияти шундан иборатки, халқимизга хос меҳр-оқибат, саховат ва мурувват, кексаларни эъзозлаш, қадриятларимизни тиклаш каби азалий анъаналар янада кенгайиб, ҳаётимизнинг мазмун-моҳиятини бойитишга хизмат қиляпти, – дейди Қорақалпоғистон Республикаси меҳнат ва аҳолини муҳофаза қилиш вазири А.Собуров. – Фахрийлар ва нафақахўрлар, ногиронлар ўзларига яратилган имтиёзлардан кенг фойдаланишяпти. Ёлғиз қарияларнинг уй-жойлари таъмирланиб, тиббий хизмат кўрсатиляпти.

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ҳудудий бўлимлари билан ҳамкорликда 100 мингга яқин кексалар ва ногиронлар диспансер кўригидан ўтказилди. Улардан 52 минг нафари стационар ва амбулаториялар орқали даволанди, 300 нафари сиҳатгоҳларда соғлигини тиклади. Уруш қатнашчиларига 100 минг сўмдан, юз ёшдан ошган қарияларнинг ҳар бирига 72 минг сўмлик совғалар берилди. 2946 киши умумий нархи 10,9 миллион сўмлик имтиёзли дори-дармонлар, 30 та ногиронлик аравачалари, 200 дан ортиғи қўлтиқтаёқ ва ҳассалар, протез-ортопедик маҳсулотлари билан таъминланди. 8 мингга яқин кишига ҳомийлар томонидан 46,3 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. 3040 нафар фахрийлар имтиёзли транспорт хизматидан фойдаланмоқда.

Амударё туманидаги «Ерлапес» фермер хўжалиги раҳбари Ерлапес Бобониёзов қишлоғидаги мактабнинг 1-4 синф ўқувчиларига дарсликлар олиб берди. Кексаларга ҳурмат, кичикларга иззат кўрсатиш улуғ инсоний қадрият. Нуроний отахонлар, мунис ва меҳрибон онахонларни эъзозлаш, уларнинг хизматини қилиб дуосини олиш, ардоқлаш олижаноб фазилат. «Нуроний» жамғармаси Қорақалпоғистон Кенгаши раиси «Эл-юрт ҳурмати» ордени нишондори Жалил ота Муятдинов, «Маҳалла» жамғармаси раиси Ўринбой Медиёров, Нукус туманидаги Отамурод Давлатмуродов, Тўрткўлдан Норбой Матмуродов, «Нуроний» деҳқон-фермер хўжалиги раҳбари Гулзира Ўрозбоева сингари фаоллар овуллар ва маҳаллаларда бўлиб ёшлар тарбияси, тинчлик ва осойишталикни сақлаш хусусида суҳбат ва мулоқотлар уюштиришмоқда.

Байрам ва ҳайит кунларида кам таъминланган оилаларга ташриф буюриб, мурувват кўрсатиш, озиқ-овқат, кийим-кечак, уй-рўзғор буюмларидан иборат совға-саломлар тарқатиш анъанага айланиб қолган. Ҳомийлар томонидан 1873 нафар ёлғизларга 9,2 миллион сўмлик ёрдам кўрсатилди ва 74 нафар ўзгалар қарамоғига муҳтож кексаларга 300 минг сўмлик қўшимча кўмак берилди. Ўзгалар парваришига муҳтож кишиларга умумий нархи 18,2 миллион сўмлик 9 хил бепул озиқ-овқат маҳсулотлари ва кир ювиш воситалари тарқатилди.

Жойлардаги фуқаролар йиғинлари билан биргаликда янгитдан ижтимоий ҳимояга муҳтож 932 нафар қария рўйхатга олинди ва уларга моддий ёрдам берувчи ҳомий ташкилотлар белгилаб қўйилди. «Қизил Ярим Ой» жамиятининг ва ижтимоий таъминот бўлимларининг 230 нафар ходимлари уйида ётиб қолган бемор кишилар ҳолидан хабар олиб туришибди. Амалга оширилаётган ҳайр-саховат ишлари фуқароларга моддий ёрдам кўрсатиш, уй-жойларини таъмирлашга кўмаклашиш, дори-дармонлар, ногиронлар аравачалари таъминоти, даволаш муассасаларига жойлаштириш, дамолиш уйлари ва санаторийларга бепул йўлланма бериш, транспортда қатнаш учун итиёзлар яратиш, пенсия ва нафақаларини вақтида тарқатиш каби кундалик ҳаётий эҳтиёжларини қондиришга қаратилган. Энг муҳими, ижтимоий муҳофаза аҳлининг кам таъминланган қатламига етиб бормоқда.

И.ИСОМИДДИНОВ

Навоий шаҳар прокуратураси ҳузуридаги Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бўлими «Ибод Сарвар» хусусий фирмасининг 2003-2004 йиллардаги фаолиятини текширганида кўплаб қонун бузилишларга йўл қўйилгани аниқланди. Масалан, ўтган даврда фирма банкдаги ҳисоб рақами орқали эллик миллион сўмлик товар муомаласини амалга оширган. Бироқ 852 минг сўмлик солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар тўланмаган.

ҚОНУН БАРЧАГА БАРОБАР

Фирма Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 22 июндаги «Нақд пул муомаласини мустаҳкамлаш ва тижорат банкларининг масъулиятини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори талабларини ҳам қўпол равишда бузган. «Навоийдонмаҳсулотлари» акционерлик уюшмасидан 200 тонна ун олиб, махсус рухсатномаси бўлмаса-да, чакана савдо билан шуғулланган. Устига устак савдодан тушган нақд пулни банкка топширмаган.

Суд ушбу ҳолат юзасидан фирма раҳбари И.Усмоновга 816 минг сўм жарима солди.

Турли касб эгалари

ҚАЛБДА ИШТИЁҚ БЎЛСА

Кўпчиликка сидқидилдан хизмат қилган, одамларга яхши муомалада бўлган кишилар доимо ҳурмат-эътиборда бўлишади. Бекобод туманидаги автобус-такси саройига қарашли «ЛАЗ» русумли автобус ҳайдовчиси Ҳакимжон Алимов ҳақида ҳам доим илиқ сўзларни айтишади.

Ҳакимжон ота ўгитига, устозлари кўрсатмасига амал қилиб кам бўлмади. 1984 йилда автосарой устахонасида созловчи бўлиб иш бошлаган йигит айни кунларда йўловчиларнинг узоғини яқин қилиб, элнинг дуосини олмоқда.

Ҳ.Алимовни ҳамкасбларидан ажратиб турадиган хислати – бу унинг хушмуомалалигидир. У йўловчиларни доимо очиқ чеҳра билан кутиб олади. Яхши муомаласи билан улар кўнглига яқин бўлиб қолган. Ўзаро рақобат кучайган бугунги кунда ҳар бир ҳайдовчи одамларга ўз хизматини таклиф қилиши, уларни жалб этиши зарур.

– Йўловчиларга намунали хизмат кўрсатиш кундалик юмушингга айлангандагина, ишингда унум, касбингда барака бўлади, – дейди Ҳакимжон ака. – Бунинг учун аввало интизомли бўлиши талаб этилади. Ўз вақтида ҳаракатланиш, одамларни бекатда маҳтал қилмаслик лозим. Ҳайдовчи учун яна бир муҳим шарт шуки, кайфиятинг қандай бўлишидан қатъи назар одамларга сидқидилдан, намунали хизмат кўрсатиш даркор.

Темур ҲАЙДАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Шарҳловчи минбари

ҲАМИД КАРЗАЙ – АФҒОНИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ

Шу йилнинг 9 октябрида Афғонистонда президент сайлови бўлиб ўтган эди.

Куни кеча сайловда Афғонистон Мувaққат ўтиш давлати раҳбари Ҳамид Карзайнинг ютиб чиққанлиги расман эълон қилинди. Бу янгиликни марказий сайлов комиссияси вакили Султон Бахин маълум қилди, дейилади Франс-пресс агентлигининг хабарида.

Сўнгги маълумотларга кўра, Хамид Карзай номзодини сайловда қатнашганларнинг 55,4 фоизи ёқлаган. Бу натижа қолган 15 нафар номзодни ортда қолдириш учун етарли бўлди. Чунки, Афғонистонда президент сайловида ғалаба қилиш учун мутлақ кўп овоз тўпланиши кифоя.

Кузатувчилар Афғонистонда илк бор демократия тамойиллари асосида ўтказилган мазкур сайлов мамлакатнинг тикланиш йўлидаги муҳим тарихий қадам бўлганини эътироф этмоқда. Узоқ йиллик фуқаролар уруши ва ундан кейин «Толибон» зуғумларидан зада бўлган халқ биринчи марта ўзига раҳбар сайлаш имкониятига эга бўлди.

Овоз бериш жараёни демократик сайлов қонун-қоидаларига мос ўтгани, афғон халқининг аксар қисми ислоҳотларни бошлаб юборган Ҳамид Карзай учун овоз бергани мамлакатда янгиланиш ва бунёдкорлик кайфияти етилиб бораётганидан далолатдир.

(ЎзА)

«ПАХТА БАНК»

ЗАМОНАВИЙ СЎМ ПЛАСТИК КАРТОЧКАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

1. «Пахта Банк» сўм пластик карточкаси – Бу Сизнинг ҳамёнингиздир. Республикамизнинг исталган манзилига шу биргина пластик карточка билан бориб келиш имкониятингиз мавжуд.

2. «Пахта Банк» сўм пластик карточка эгалари учун карточкалардаги қолдиқ суммага ҳар ойда 2,5 устама фоиз, ойма-ой капитализация ҳисобига эса йиллик 34,5 фоиз устама даромад ҳисобланади.

3. Сўм пластик карточкасига эга бўлиш учун шахсингизни тасдиқловчи ҳужжат ҳамда банк бошқарувчиси номига ариза билан мурожаат қилсангиз кифоя. Банк маъмурияти Сизнинг ушбу аризангизга асосан 15 дақиқа ичида пластик карточкангизни расмийлаштириб беради.

4. Пластик карточкадан фойдаланиш учун Сиз ўзингиз танлаган ва пластик карт хотирасига киритилган паролдан фойдаланасиз, натижада ўзга шахсларнинг пластик карточкангиздан фойдаланиш эҳтимоли батамом йўқолади.

5. Республика миқёсида дўконларга ва савдо хизмат кўрсатиш шохобчаларига ўрнатилган терминаллар ёрдамида нақд пулсиз тўловларни амалга ошириш имкониятига эга бўласиз.

6. «Пахта Банк» сўм пластик карточкаси орқали нақд пулсиз равишда коммунал хизмат учун ҳисоб-китоб қилишингиз мумкин.

7. Шартнома асосида таълим олаётган талабаларнинг контракт тўловларини пластик карточка орқали нақд пулсиз амалга оширишингиз мумкин.

8. Метрополитендан фойдаланиш мақсадида йўл кира ҳақини пластик карточка орқали тўлашингиз мумкин.

9. Пластик карточкангиз ҳисоб рақамига иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларни белгиланган тартибда нақд пулсиз ўтказишингиз мумкин.

10. «Пахта Банк» сўм пластик карточкангизнинг ҳисоб рақамига Республиканинг исталган бурчагида ҳар қандай банкдан туриб ҳам нақд пул топшириш орқали жамғармангизни кўпайтиришингиз мумкин.

11. Пластик карточкангиздаги маблағларни истаган вақтда бутун Республика бўйлаб ўрнатилган банкоматлар орқали нақд пулга айлантиришингиз мумкин.

12. Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 2 июлдаги 300-сонли қарорига асосан чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналари пластик карточкалар орқали амалга оширилган товар айланмаси ҳажмига нисбатан ялпи даромад солиғини 20 фоизга кам тўлайдилар.

13. «Пахта Банк» сўм пластик карточкангизга доир маълумотларни сир сақланишига ва ҳар ойнинг биринчи кунига фоизли даромадингизни қўшиб боришига кафолат беради.

14. «Пахта Банк» сўм пластик карточкангиздаги маблағларингиз Ўзбекистон Республикаси Фуқароларининг банкдаги омонатларини кафолатлаш Фонди томонидан кафолатланган.

15. Товарларни сотишда ва хизматлар кўрсатишда хўжалик юритувчи субъектлар томонидан бериладиган терминал чеклари, квитанциялар, талонлар, чипталарга ҳамда товарлар ва хизматларга ҳақ тўланганлигини тасдиқловчи бошқа ҳужжатларга тенглаштирилади.

Бугунги кунга келиб иқтисодиётнинг йирик тармоқларидан бири бўлган автомобил транспорти хизматини яхшилаш борасида бир қанча хайрли ишлар қилинмоқда. Жойлардаги соҳага тегишли бўлган жамоалар бу борада айниқса фаол иш олиб боришмоқда.

ХАЛҚ ХИЗМАТИГА КАМАРБАСТА

Чунончи, бу йўналишда автобус-такси саройи ҳиссадорлик жамиятлари корхоналари қаторида йўловчи ташувчи хусусий автомобиллардан иборат автоуюшмалар ҳам фаолият юритмоқда. Ана шундай автоуюшмалардан бири Сирдарё шаҳрида ташкил этилган «Сирдарё – автоассоциацияси»дир.

– Уюшмамиз ҳайдовчиларининг самарали меҳнати туфайли аҳолига кўрсатилаётган транспорт хизмати аввалгиларига нисбатан бир мунча салмоқли бўлмоқда, – дейди ассоциация раҳбари Шавкат Алмуҳамедов. – Ҳозирги вақтда 50 га яқин уюшмамизга аъзо бўлган РАФ, Дамас, ПАЗ русумли автоуловларимиз 5 та йўналишда йўловчиларга хизмат қилмоқда.

Бизнинг мулоқот

ЎЗБЕКОНА МИЛЛИЙ РУҲ

уни саҳнада яратиш осон эмас

дейди Алишер Навоий номидаги Давлат Академик Катта опера ва балет театри директори Бахтиёр Ёқубов

- Ўзбек миллий асарлари қайта тикланаётганидан, албатта томошабинлар беҳад хурсанд. Айниқса, «Майсаранинг иши» комик операсининг қайтиши кўнгилдагидек иш бўлди.

- Хабарингиз бор, «Майсаранинг иши» асари бундан 10 йил муқаддам репертуардан тушган эди. Биз ижодий жамоамиз билан бирга бунинг сабабларини ўрганиб чиқдик. Ва бу операни ўзбек миллий санъатининг бир кўриниши сифатида кенг томошабинларга тақдим этишга қарор қилдик. Зеро, асар қаҳрамонлари каби одамлар ҳозир ҳам борлигидан кўз юмолмаймиз. Шу билан бирга бугунги ёшларимиз ўз атроф-муҳитларида юз бераётган воқеа-ҳодисалардан огоҳ бўлишлари, оқ-қорани ажрата олишлари учун хизмат қилади, деб ўйладик. Қолаверса, ўзбек миллий урф-одатларимизни янгича услубларда, янгича воситаларда ифода қилишга, профессионал актёрлар ижроси билан бугунги кун томошабинини завқлантиришга ҳаракат қилдик.

Биласизми, ўзбек миллий руҳини саҳнада яратиш, бу бир масала. Бироқ мумтоз асарларда ижодий жамоа ўсади, янада сайқал топади. Театримиз олдида турган режалар ҳам шундан келиб чиққан ҳолда ранг-баранг қилиб тузилган. Машҳур бастакор Икром Акбаровнинг «Мангуберди» тарихий асари, «Сўғд элининг қоплони» операси ҳамда Г. Мушелнинг «Қадимий Афросиёб афсонаси» балетини томошабинлари яхши кутиб олишди. Бу тарихий асарлар бадиий ечими ҳамда актёрларимизнинг моҳирона ижролари орқали ўтмиш воқеаларини кенг акс эттиришни ҳам олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз. Репертуаримиздан ўрин олган «Ал Фарғоний», «Афандининг болалиги» каби тарихий асарлар ҳам томошабинлар эътиборини ўзига тортиб келмоқда.

- Бир неча йиллар аввал опера санъатига ихлос жуда баланд эди. Бугунги кун томошабинининг муносабати қандай?

- Эътироф этишим лозимки, томошабин жуда талабчан бўлиб қолди. Шундай даврда уларни театрга жалб этиш жуда мушкул, албатта. Шунинг учун олдимизда катта масъулият турибди.

Уларни ижодий саҳнавий талқинда ранг-баранг воситаларни ишга солиб, яъни саҳна безаклари, рақс, вокал, ёркин либослар, профессионал жонли овоз билан мафтун этишимиз даркор. Шунга эришмоғимиз лозимки, томошабинлар ранг-баранг спектакллардан завқ олиш билан бир қаторда ўзларига яратиб берилган шарт-шароитдан рози бўлишсин, токи чинакамига ҳордиқ чиқариб яна театрга боришни интиқлик билан кутишсин.

- Ҳар бир театрнинг ўз томошабини бўлганидек, Сизнингча томошабин учун бугун қандай асарлар зарур, деб ўйлайсиз?

- Албатта, ўзимизга яраша томошабинларимиз бор, улар сонининг кўпайиб бораётганлиги кузатилмоқда. Аммо таҳлиллар томошабинлар опера санъатига нисбатан балет санъатига кўпроқ қизиқишини кўрсатди. Шуни инобатга олган ҳолда, репертуаримизни ранг-баранг балетлар билан бойитиш ниятида изланаяпмиз. Айни кунларда репертуаримиздан ўрин олган 20 дан ортиқ балет ҳамда 30 га яқин опера асарлари томошабинлар ҳукмига ҳавола этиб келинмоқда.

- Бу йил ноябр ойида ижодий жамоа ўзининг 75 йиллигини нишонлайди. Жамоанинг режалари ҳақида ҳам гапирсангиз?

- Албатта, муҳит соғлом бўлган жойда, ижод ҳам гуруллаб ўсади. Бугунги кунда театрда янги бадиий кенгаш фаолият юритмоқда. Яратилажак асарлар ўзининг сифати билан аввалгиларидан тубдан ажралиб туради. Шунга жиддий эътибор қаратилмоқда. Айниқса, Масканьининг «Қишлоқ ғурури», С. Юдаковнинг «Майсаранинг иши», Россининг «Севилия сартароши», И.Акбаровнинг «Сўғд элининг қоплони» операси, Г. Мушелнинг «Қадимги Афросиёб афсонаси» балети каби саҳна асарларимиз томошабинларга манзур бўлмоқда. Ушбу саҳна асарлари мутлақо янги либосларда, декорацияларда ва саҳнавий ечимда талқин этилди. Кези келганда, асосий ролларда ёш ижодкорларнинг банд бўлганлигини қайд этишни истардим.

Ҳозирги кунда Италия элчихонаси билан ҳамкорликда Доницеттининг «Севги шароби» операси саҳналаштирилиши жараёни давом этмоқда. Бу асар премьераси декабр ойига режалаштирилган. Театр ўз анъаналарини давом эттириб, «Катта театрда - Катта арча» рукнида «12 ой - ўн икки ой» мусиқали томошасини ёш томошабинларимизга ҳадя этиш ишларини ҳам бошлаб юборган. П. Чайковский таваллудининг 175 йиллигига «Евгений Онегин» операсини янги талқинда саҳналаштириш ишлари баҳорга, апрел-май ойларига режалаштирилган.

Театрнинг эртанги кунини, унинг истиқболини ёшларнинг иштирокисиз тасаввур этиш қийин. Бир неча йиллардан буён Ўзбекистон Давлат Консерваторияси, Олий Хореография мактаби билан ҳамкорликда театрнинг ижодий гуруҳини ёш ижрочилар билан тўлдириш мақсадида, стажёрлик ўқув ва ижодий гуруҳи фаолият юритмоқда. Ёшларимиз чет элларда ва республикамизда ўтказилаётган танловларда ҳам фаол иштирок этиб, бош совринларни қўлга киритиб келмоқдалар.

Профессионал ягона театримизни сақлаб қолиш учун, томошабинларимизга муносиб асарлар яратиш билан, бугунги кунда тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириб, бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнини изчиллик билан амалга ошириш йўлида изланяпмиз. Мақсадимиз битта - ўз томошабинларимиз сонини ошириб уларнинг қалбидан жой олишдир.

Раҳимжон ОРИПОВ,
«Ишонч» мухбири

КАСПАРОВ—ҚОСИМЖОНОВ

матчи ўйналмаслиги мумкин

Шоҳмот

ФИДЕ рейтингини бошқариб бораётган россиялик машҳур гроссмейстер Гарри Каспаров халқаро шоҳмот федерацияси президенти Кирсан Илюмжиновга баёнот билан чиқди. Жаҳон чемпионининг баёнотида ёзилишича, агар Рустам Қосимжонов билан БААда ўтказиладиган учрашув яқин орада молиявий жиҳатдан кафолатланмаса, у бундай баҳсдан кечиши мумкин.

Хабарингиз бор, бу ўйин 7-24 январ кунлари Дубайда ўтказилиши режалаштирилган. Яқинда ниҳоясига етган Испаниядаги шоҳмот олимпиадаси кезларида ҳам Илюмжинов Каспаров-Қосимжонов учрашуви ҳақида ҳеч нарса демаган.

Каспаров эса ФИДЕ бош ассамблеясига очиқ хат билан мурожаат қилди.

– Илгари ФИДЕ Каспаров-Руслан Пономарёв учрашувини барбод қилган эди. Энди Рустам Қосимжонов билан учрашув ҳам ана шундай якунланиши мумкин. Ваҳоланки, нуфузли ўйинни молиявий кафолатламай туриб, бундай учрашувга тайёргарлик кўриш қийин, – деб ёзади Гарри Каспаров. – Бордию, мазкур учрашувни Дубайда ўтказишнинг иложи бўлмаса, бу тадбирни Туркия шоҳмот федерациясига ишониб топширса бўлади. Боиси, туркияликлар бундай баҳсга қизиқиш билдириб, мукофот жамғармасини 1 миллион доллар қилиб белгилашлари мумкин экан.

Сўнгги маълумотларга кўра, БААда ва Туркияда 10 ноябрга қадар учрашувнинг молиявий жиҳати кафолатланмаса, Гарри Каспаров Рустам Қосимжоновга қарши дона сурмаслиги мумкин.

А.МАМАЖОНОВ

Болалар спорти

«ЖАЛОЛ ШОҲАББОСОВ» МАҲАЛЛАСИ - ҒОЛИБ

Ҳамза тумани маҳаллалари ўртасида ўтказилган оилавий спорт мусобақасида 50 га яқин маҳалла вакиллари иштирок этди. Унда спортсевар оилалар аъзолари югуриш, узунликка сакраш, ердан узилиш, баскетбол тўпини доирага ташлаш ҳамда сузиш машқлари бўйича куч синашди.

Жойларда болалар спортини янада ривожлантириш ва оммавийликни ошириш мақсадида ташкил этилган мазкур мусобақада умумжамоа ҳисобида «Жалол Шоҳаббосов» маҳалласи жамоаси спортчилари биринчи ўринни қўлга киритди. «Донишманд» маҳалласи вакиллари иккинчи ўринга сазовор бўлди. «Аҳмаджон Назаров» маҳалласи жамоаси аъзоларига эса учинчи ўрин насиб этди.

(ЎзА)

Фахр

Сарлавҳани ўқиб ҳайрон бўлгандирсиз. Дарҳақиқат, ўқувчи ҳали ўрганишда, устозларининг илмини, фан ва ҳаётнинг турли қирралари бўйича кўрсатмаларини, тажрибаларини уқиб олишда машғул. Лекин турфа хил олам, деганларидек гоҳо шунақаси ҳам учраб турар экан. Уйчи туманидаги 26-мактабнинг юқори синф ўқувчиси Ойбек Отахонов камдан-кам ёшгагина насиб этиладиган ана шундай қобилият эгаларидан бири. Ахир, ўйлаб кўринг, 16 ёшда Ўзбекистон спорт устаси, мактабнинг битирувчи синфида таълим олаётган бугунги кунда эса устоз, кўл жанги бўйича Фарғона водийси чемпионини тарбиялаб етиштирди.

ТЕРМА ЖАМОА АЪЗОСИ

Ойбек тенгдошларига қараганда бошқачароқ вояга етди. Унинг ота-онаси ва қўни-қўшнилари ҳам бир сўзли, ғоят қобилиятли бўлиб ўсаётганлигига ҳайрон қолишар эди. У бошқалар сингари тўп ортидан югирмасди, ким ўзарга велосипед пойгаси ўйнамасди, аммо доимо ўзи қаерлардандир топиб келтирган китоблардаги спорт машқларини бажариш билан машғул бўлар эди. Ниҳоят, оиласидагилар тавсиясига кўра эркин кураш тўгарагига қатнаша бошлади. Уларнинг уйи Наманган шаҳар чегарасига уланиб кетган эмасми, шу боисдан тез-тез вилоят марказида ўтказиладиган спорт мусобақаларига бориб турарди. Бир сафар кўл жанги бўйича халқаро беллашув ўтказилишидан хабар топиб қолди ва уч кун давомида ўша ердан деярли келмади, сўнг, дадасига спортнинг мана шу турини танлаганлигини, бундан буён шу соҳа билан шуғулланишга бел боғлаганлигини билдирди. Намангандагина эмас, бутун Фарғона водийси вилоятларида танилган тажрибали курашчи Ҳасанбой Болтабоев Ойбекнинг бу йўналишдаги биринчи устози бўлди. Энди ўқишдан бўш вақтини бутунисича шу соҳада машқлар билан ўтказа бошлади.

Тинимсиз машқлар ўз самарасини берди. 2000 йилда Тошкентда ўтказилган ёш спортчиларнинг анъанавий халқаро турнирида тўртинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлди. Дўстлари, тенгдошлари ва устозлари ёш спортчини қизғин табриклашди. Барибир, Ойбекнинг чеҳраси очилмади. Ўзича гўё халқаро учрашувдан мағлубият билан қайтгандек эди. Машқларни янада кучайтирди. Интилганга толе ёр, деганларидек ниҳоят «Олтин водий-2000», 2002 йилда эса Тошкентда ўсмирлар ўртасида спортнинг ушбу тури бўйича ўтказилган халқаро учрашув ғолиби сифатида шоҳсупага кўтарилди. Орадан бир йил ўтгач ниҳоят ёш спортчининг эзгу орзуси амалга ошди. Мамлакат пойтахтида ташкил этилган шу соҳа ёшлари беллашувида Ўзбекистон чемпиони ва бир вақтнинг ўзида спорт устаси, деган фахрли унвонни қўлга киритди. Мана, иккинчи йилдирки, О. Отахонов вилоят терма жамоасининг аъзоси.

Ўқиш-чи? Ахир, у ҳам ўқувчи-ку, деган савол туғилиши табиий. Ойбек ўзи ўқиган битирувчи синфнигина эмас, балки ўқиётган мактабнинг энг аълочи ва интизомли ўқувчиларидан саналади. Унинг спорт бўйича мусобақаларда иштирок этаётганлиги, тинимсиз машқлар дарсни пухта ва чуқур ўзлаштиришига халақит бермаяпти.

- Мен биринчи навбатда мактаб ўқувчиси эканлигимни, асосий бурчим дарсларни пухта ўзлаштиришдан иборатлигини асло унутмайман, - дейди Ойбек.

О. Отахонов аъло баҳоларга билим олиши билан бирга мактабда спорт ривожи учун катта ҳисса қўшаётганлигини айтиб ўтмасдан бўлмайди. Тенгдошлари ва қуйи синфлар ўқувчиларига кўл жанги сирларини ўргатиш бўйича астойдил жон куйдирмоқда. Шу соҳада ташкил этилган клуб раҳбари. Бу ерда 8 - 15 ёшлардаги ўсмирлар билан бир вақтда, қизлар ҳам астойдил шуғулланишмоқда. Бугунги кунда О. Отахонов раҳбарлик қилаётган клуб натижалари билан вилоятда иккинчи ўринни эгаллаган. Ёш спорт устаси шогирдлари орасидан ҳозирдаёқ Ўзбекистон очиқ чемпионатининг ғолиблари етишиб чиққан. Масалан, А. Жўраев фахрли ўринлардан бирини эгаллади.

Ойбекнинг яна бир шогирди Б. Мамадалиев шу соҳада вилоятнинг уч карра чемпиони ҳисобланади. Қизлардан З. Инамбоева вилоятнинг икки карра чемпиони, шу билан бир қаторда водий беллашувининг ғолиби ҳамдир. Шу тариқа мақоламиз қаҳрамони О. Отахонов нафақат спорт соҳасида ўз ютуқлари билан балки, ўз шогирдлари эришаётган муваффақиятлар билан ҳам барчани қувонтирмоқда.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

ОДОБНОМА ДАРСЛИГИ

Халқ оғзаки ижоди тарбия воситаси сифатида ёшлар камолотида муҳим маърифий аҳамият касб этмоқда. «Достонлар – одобнома дарслиги» деб номланган тадқиқот ҳам ана шу йўналишда юзага келди.

Бир гуруҳ фолклоршунослар муаллифлигида нашр қилинган бу китоб одоб-ахлоққа доир фикрлар талқинидан иборатдир. Халқ достончилиги намуналари таҳлили орқали мавзунинг қатор жиҳатлари ёритиб берилди.

Таниқли ўзбек достончиси Қодир бахши Раҳимов томонидан ёзиб олинган халқ оғзаки ижоди намуналарида акс этган тарбия чашмалари ҳам бу нашрда ўз ифодасини топди. Айниқса, «Зайдиной» достонида баён этилган пурҳикмат мисралар китобхон эътиборини ўзига тортади.

Миллий қадриятлар, тарихий шаклланган анъаналарга бағишланган «Достонлар – одобнома дарслиги» умумтаълим мактаблари, академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ўқувчилари учун маънавият ва маърифатдан қўлланма бўлиб хизмат қилади.

ГЛОБАЛ ЭКОЛОГИК ЖАРАЁН

«Чўлланишга қарши кураш» халқаро конвенцияси Глобал экологик жамғармаси Ўзбекистон мисолида иқлимнинг ўзгариши бўйича ҳудудий тадқиқотлар ўтказиш билан шуғулланмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ривожланиш дастури ёрдамида амалга оширилаётган бу илмий жараённи рўёбга чиқаришда ўзбек мутахассис олимлари ҳам фаоллик кўрсатмоқдалар.

Ўзбекистон фанлар академиясининг «Ботаника» илмий-ишлаб чиқариш маркази олимлари изланишлари бу йирик илмий кузатишда қўл келмоқда. Илмий муассасанинг чўлланиш жараёнининг олдини олиш ва экология лабораториясида орттирилган бой тажрибалар ушбу лойиҳа ечимини топишида қўл келаётир.

Лаборатория ўлкамиз ҳудудининг чўл зоналари ўсимликларини ўрганиш борасида қатор ютуқларни қўлга киритмоқда. Натижада қатор муқобил илмий тавсиялар ҳам юзага келди.

Марказ олимлари қум кўчишнинг олдини олиш лойиҳаси устида ҳам тадқиқотлар олиб бориб, уни ниҳоясига етказиш тайёргарлигини кўрмоқдалар. Бунда украиналик, америкалик мутахассислар ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

А.АЛИЕВ

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури-амалда

Ўқитувчи... Устоз... Мураббий... Келажак ворислари ана шу касб фидойилари қўлида камол топадилар. Юртбошимиз алоҳида таъкидлаганларидек, устоз деганда ҳар қайси инсон кўнглида чуқур ҳурмат, эҳтиром ва чексиз миннатдорлик туйғулари, шу билан бирга ҳеч қандай бойлик билан ўлчаб адо қилиб бўлмайдиган қарздорлик ҳисси пайдо бўлади.

КЕЛАЖАК МАКТАБДАН БОШЛАНАДИ

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурини бутун маърифатли дунё тан олди. Бугунги кунда халқ таълими олдига қўйилган асосий вазифа ақлан ва маънан етук, жисмоний соғлом, боқимандаликни ор биладиган, ўз ватанига содиқ авлодни вояга етказишдан иборат.

Қашқадарё вилоятида ўзининг бор билими ва қалб қўрини болалар тарбиясига бағишлаган онадек меҳрибон, отадек ғамхўр илм-маърифат соҳиблари кўпчиликни ташкил этади. Вилоят мактаблари, мактабгача таълим муассасалари ва Меҳрибонлик уйларида 56164 нафар ўқитувчи ва тарбиячилар фаолият кўрсатмоқда. Кейинги беш йил ичида уларнинг 100 нафардан ортиғи давлат мукофотлари билан тақдирланди.

Муаллимларни ижтимоий ҳимоялашга жиддий аҳамият берилаяпти. Ўқитувчи ва мураббийлар куни муносабати билан 150 дан ортиқ муаллим ва муаллималарга исми-шарифлари битилган ва ҳар бирига 100 минг сўмдан пул қўйилган жамғарма дафтарчалари топширилиши катта ғамхўрликнинг дебочасидир.

Давлат тест марказининг таҳлилларига кўра ўқитувчилар томонидан берилаётган билимлар самарадорлиги йилдан-йилга ошиб бораяпти. Олий ўқув юртларига кириш бўйича қашқадарёликлар уч йилдан бери тўртинчи ўринни банд этиб туришибди. Республика фан олимпиадаларида уч нафар ўқувчи совриндор бўлиб имтиёзли тарзда университет ва институтларга ўқишга қабул қилинди. «Сиз қонунни биласизми?», «Сиз тарихни биласизми?» кўрик-танловларининг республика босқичида Қарши шаҳридаги 1-ихтисослашган ва Косон туманидаги ихтисослашган мактаб-интернат ёшлари ғолиблик шоҳсупасига кўтарилишди. Халқаро АКСЕЛС ташкилоти томонидан ўтказилган танловда 4 нафар ўқувчи ғалаба қозониб, Америка Қўшма Штатларида ўқиб қайтди. Яна икки нафар ўқувчи айни пайтда Америкада таълим олаяпти.

- Мамлакатимизда «2004 - 2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури» қабул қилиниши буюк келажак тўғрисида кўрсатилаётган ғамхўрлик натижасидир, - дейди биз билан суҳбатда вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Жомурод Жиловов. - Вилоятда таълим тизимини ривожлантиришнинг аниқ дастури ишлаб чиқилган ва у оғишмай амалга оширилаяпти.

2004 - 2009 йилларда янги қурилиш, капитал реконструкциялар, капитал ва жорий таъмирлаш режасига воҳадаги 932 та мактаб киритилган. Бу республикадаги энг юқори кўрсаткич. Жумладан 115 та янги мактаб қурилади. 175 та илм масканида замонавий спорт иншоотлари бунёд этилади. Дастурга мувофиқ жорий йилда барча қурилиш-таъмирлаш ишларига 3 миллиард 137 миллион сўм маблағ ажратилди ва 30449 ўринли 66 та мактабда қулай шароитлар яратилди. Спорт иншоотлари тармоғи янада кенгайтирилади.

Бу йил 1740 ўринли 8 та илм маскани, шундан иккита 520 ўринли мактаб ҳомийлар томонидан қуриб фойдаланишга топширилди. Мактабларга 10 комплект компьютерлар синфи, 480 миллион сўмлик ўқув жиҳозлари ва 588 миллион 399 минг сўмлик дарсликлар кутубхона заҳираси учун етказиб берилди. Шундан 44 миллион 964 минг сўмлик дарсликлар ҳомийлар ҳисобидан ўқувчиларга тақдим этилди.

Меҳр ва мурувват йили муносабати билан ҳомий ташкилотлар кам таъминланган оилалар фарзандларига 47,6 миллион сўмлик дарсликлар олиб беришди. Биргина Шўртангазкимё мажмуаси ходимлари фарзандлари учун дарсликлар ва ўқув жиҳозлари сотиб олишга корхона ҳисобидан 15 миллион сўм маблағ ажратди. Қамаши туманидаги «Меҳрибонлик уйи» тарбияланувчиларига 1,5 миллион сўмлик адабиётлар олиб берилди. Пахта йиғим-теримида қатнашган ҳар бир мактаб ҳисоб рақамига ўқитувчилар ва ўқувчиларнинг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш учун 1 миллион сўмдан ортиқ пул ўтказилади.

Вилоятнинг 1092 та умумтаълим мактаби ва 398 та болалар боғчасининг ҳар бирида жонкуяр, заҳматкаш ва фидойи маорифчилар ишлаяпти. Улар қўлида таҳсил олган ўқувчилар республика фан олимпиадалари ва турли кўрик-танловларда ғолибликни қўлга киритиб келишаяпти. Яккабоғ тумани 8-ихтисослашган мактаб-интернат ўқувчиси Нодир Саидов немис тилидан мамлакатда биринчи, вилоят кўзи ожизлар махсус мактаб-интернати ўқувчилари Исмоил Омонов она тилидан, Рустам Фармонов математика фанидан иккинчи ўринни эгаллади.

- Муаллимлар меҳнатини улуғлаш анъанага айланган, - дейди таълим ва фан ходимлари касаба уюшма вилоят қўмитаси раиси Шодмон Кубаев. - Вилоят ва туман ҳокимликлари, касаба уюшмалари қўмиталари, ҳомий ташкилотлар томонидан ходимлар мунтазам рағбатлантириб борилаяпти.

2004 йилнинг энг яхши ўқитувчиси деб топилган Шаҳрисабз туманидаги тўртинчи ихтисослашган мактабнинг тарих фани муаллими Шуҳрат Ботиров ноутбук билан тақдирланди. Қарши шаҳридан А.Раҳмонқулов энг яхши санъаткор, Қамаши туманидан М.Холбозорова энг яхши ижодкор, Муборак туманидаги «Кичкинтой» болалар боғчаси тарбиячиси У. Қаҳҳорова энг севимли ўйинчоқлар устаси, Яккабоғ туманидаги 1-ихтисослашган мактаб ўқитувчиси Д. Расулова энг кўп олимпиада ғолибларини тайёрлаган устоз сифатида эътироф этилиб, рангли телевизорлар билан мукофотланди. Яккабоғ туманидан М.Мирзаев, Чироқчи болалар ва ўсмирлар спорт мактабидан Қ. Эргашев, Шаҳрисабз туманидаги 92-мактабдан Ҳ.Юсупова, Миришкор туманидаги 20-ихтисослашган мактабдан Н.Панжиев каби йигирмадан ортиқ муаллимларга рангли телевизорлар топширилди. Олий ўқув юртларига энг кўп ўқувчилари кирган Қарши туманидаги 1-ихтисослашган мактаб-интернат, халқаро ҳамкорликни йўлга қўйган Нишон туманидаги 3-мактаб, республикада «Йил мактаби» дея эътироф этилган 4-ихтисослашган мактаблар ҳам ана шундай мукофотга сазовор бўлдилар.

Қийин ва шарафли меҳнатга муносиб тақдирлов муаллимлар ва тарбиячиларнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшиб, уларни янги ижодий изланишларга рағбатлантирмоқда.

И.ҚАРШИЕВ

САҲЛ ТУСТАРИЙ

Жума ўгитлари

Абумуҳаммад Саҳл Тустарий 203 ҳижрий йили Аҳвоз шаҳрида туғилган. У ёшлигида амакиси Муҳаммад бинни Савор қўлида тарбияланади. Сўнг мактабда ўқийди. Аммо бу ердаги таълим-тарбия унга ёқмагач, ўз руҳиятига мос устоз излаб Басрага боради. Бу ердаги уламолар ҳам унинг мураккаб саволлари-ю эҳтиёжига жавоб бермагач, Ободонга келиб Абу Ҳабиб Ҳамза бинни Абдулло Ободоний қўлида бир неча ой таҳсил кўради. Орадан кўп ўтмай Ҳаж сафарига жўнайди ва бу ерда Зуннун Мисрий билан учрашиб, уни ўзига Пиру Муршид интихоб этади. Ана шу даврда у Ҳусайн бинни Мансур Ҳаллож ҳамда Абдумуҳаммад Ҳасан бинни Аҳмад Ҳаририйлар билан суҳбатлашишга муяссар бўлади.

Саҳл Тустарийнинг дастлабки асари «Тавбаи фард» бўлиб, унинг атрофида иғво уюштириб, муаллифни халқ орасида бадном қиладилар. Фаридиддин Атторнинг ёзишича, Саҳл бутун мол-мулкини, рўзғор буюмларию тангаларини қоғозларга битиб, оломон устидан сочади. Кимга нима тушган бўлса олади, яъни халқ Шайхнинг бор бисотини талайди. У пок ва ростгўйлик, ваъз ва сўзамолликда беҳато, калом илмида ҳам кўпчиликдан устун эди. «Саҳл донишманд ва ҳақиқий воиз эди, минглаб кишилар унинг нутқлари таъсирида тўғри йўлга кирдилар» деб ёзади Фаридиддин Аттор. Саҳл Тустарий 283 ҳижрий йилда Басрада вафот этган. Умрининг охирги йилларида ҳам унинг атрофида 400 мурид жамланган эди. Ўлимидан сўнг шогирди Муҳаммад бинни Салим ҳикматларини тўплаб, «Минг фикр» номи билан алоҳида китоб қилган. У кўплаб марта кўчирилган ва кейинчалик нашр этилган ҳам. Мазкур рисола, исломшуносликда ўзига хос мавқеъга эга. Бундан ташқари, Саҳл Тустарий Қуръонни тафсир этган. Гарчи унинг тафсири бизгача етиб келмаган ёки ҳали топилмаган бўлса ҳам, Ибни Аббос, Ибни Масъуд, Акрама ва бошқалар ўз тафсирларида Саҳлнинг бу борадаги хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтганлар. Унинг фикрича, ҳар бир мўмин уч гуруҳнинг: «Такаббурлар ҳамда ғофил подшолар, риёкор қорилар ҳамда аччиқ забон ва нодон сўфилар» суҳбатидан парҳез қилмоғи лозим.

* * *

Нақл қилибтурларким, бир куни Саҳл бинни Абдулло масжидда ўлтириб эрди, бир кабутар ўзини масжидга ташлади-да ўлди. Саҳл деди:

– Бу соат шоҳ Шужоъ Кирмоний вафот қилди. Анингдин тарих битдилар ва англадиларким, андоғ эрмиш.

* * *

Нақл қилибтурларким, Саҳл бинни Абдулло сув узра юрур эрди, аммо қадами ҳўл бўлмас эрди. Ростмудур, деб Саҳлдан сўрдилар. Саҳл деди:

– Масжиднинг муаззинидин сўргилки, у ростгўй кишидир. Ул киши айтур:

– Мен ани билмасмен, аммо қайси куни ғусл қилгали кўлга кириб эрди, сувга чўкди. Агар мен бўлмасам, ҳалок бўлур эрди.

Шайх Абу Али Даққоқ айтур:

– Анинг каромати тўладир, элдан яширмоқ учун сувга чўкиб кўрсатди.

* * *

Дебдур, хилватда бўлмоқ, элдин узилмоқ то ҳалол емагунча рост келмагусидир. Ва ҳалол емак Худонинг ҳаққини адо қилмагунча рост келмагусидир. Худонинг ҳаққи эрса тамом аъзони гуноҳдин сақламоқдир.

* * *

Дебдур, ҳар киши бир кеча-кундуз бир вақт таом еса, ул сиддиқларнинг ғизосидир.

* * *

Дебдур, ҳеч кишининг ибодати дуруст ва қилган амали холис, яъни Худо учун бўлмас, то ул кишининг қорни оч ва гурусна бўлмагунча.

* * *

Дебдур, солиҳ, яъни Худо йўлига кирган киши тўрт ишдин қочмагай, то қилур ибодати рост ва мақбул бўлгай: аввал очлиқ, иккинчиси номуродчилик, учинчиси хорлик, тўртинчиси қаноат.

Ҳамиджон ҲОМИДИЙ тайёрлади

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Кудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78;
Хатлар бўлими 56-85-43;

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 22.00

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 8471 Буюртма Г— 116 12345